

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Pars II. De Festis B. V. Mariæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

P A R S I I.

EXHORTATIONES DE FESTIS

B. V. MARIÆ.

E X H O R T A T I O I.

PRO FESTO IMMACULATÆ CONCEPTIONIS

B. V. MARIÆ,

V E L

NATIVITATIS EJUSDEM.

De Libro generationis.

T H E M A.

Liber Generationis JESU Christi, Matth. I.

Propheta Eze-
chiel c. 2. re-
censet, visio-
nem se habuisse
admirandam: *Et
vidi, ait, & ecce
manus missa ad
me, in qua erat
involutus liber; & expandit illū corā me,
qui erat scribens intus & foris. At quid
in eo exaratum erat? Et scripta erant
in eo lamentationes, & carmen & va.*
Mirabilis profectō Liber, qui tristitia
simul ac læta contineat: rarō ejusmo-
di libri ab hominibus componuntur:

solus Deus Librum talem conscribit:
is enim cū unicuique reddat secun-
dū opera sua: ac proinde quod cui-
que convenit, tribuit, cui *va, va;* cui
lamentationes, lamentationes; cui car-
men, carmen: hinc tria illa in libro hoc
conjungit, ad indicandum omnibus
(ut Interpretes exponunt) *va* pecca-
toribus, lacrymas & lamentationes
pœnitentibus, carmen justis; cuique
tribui secundū merita eorum. Huic
Ezechielis libro haud absimilis est Li-
ber generationis JESU Christi: in
quo triplici quoque, ut in priore, ho-
minum statui insinuat, quid sibi
sperandum

sperandum veniat; scilicet va peccatoribus, lamentationes pœnitentibus, carmen iustis.

Nos hodie, Charissimi, hæc tria in eo legemus non ad tristitiam, sed ad gaudium & consolationem, ac B. V. Mariæ Matris nostræ amantissimæ honorem & amorem.

I. Prima lectio, quam in Libro Generationis JESU Christi Domini nostri legimus, est: *Va peccatoribus*. Tales inter alios fuere Reges Abias & Achaz in Libro Generationis nominati. De Abia L. 3. Regum c. 15. legitur: *Ambulavitque in omnibus peccatis Patris sui*: Qui etiam nominatur, scilicet Roboam. De Achaz Rege habemus L. 4. Regum c. 16. Illum eò impietatis devenisse, ut Filium suum Dæmonibus immolaret. At quæ poena secuta scelestos? Mali male perdit: perierunt, & in sceleribus suis mortui sunt. *Va ergo peccatoribus*. Videte Charissimi, & bene notate: prædicti Reges fuere Christi Domini Majores & Progenitores: ipse Dei Filius & Mater ejus sanctissima, ex horum stemmate & sanguine descendere, & tamen æternum perierunt; nec ipsa JESU Christi consanguinitas, ab æterna damnatione eos vindicavit. S. Chrysostomus serm. 122. ait: *Infelix, quem sic ipsa origo arguit, quem sic ipse lucis Author patris addidit. Infelix, cui in iudicio pro magnitudine criminis, non misereri Genitor, non Pater ignoscere, non affectus novus subvenire. Merito supra hos Reges, merito supra unumquemque peccatorem in clamus: quisquis es, cujuscunque status*

es, si peccator es, infelix es, quem sic ipsa origo arguit. *Va peccatoribus*. *Vivo ego dicit Dominus, Jeremia c. 22. si fuerit Jechonias annulus in manu dexteræ meæ, inde evellam eum*. Annulus signum nobilitatis & excellentiæ est: nemo tamen sceleratus ei fidat; nam contemnetur, evellatur, abjicitur. *Una, vera, sola, & communis cum Christo nobilitas est, (pergit aureum illud Os hom. 45.) ut voluntatem Dei facias: hic propinquitatis modus multo melior est*. Si quis secus fecerit, nulla nobilitatis, nulla propinquitatis à Christo habetur ratio, sed pronuntiat *Va peccatoribus*. Dixit enim: quæ est mater mea, & qui sunt fratres mei? qui facit voluntatem Patris mei, ille meus Pater & Mater & Frater est: coram supremo Judice nullum est discrimen Regis & subditi, divitis & pauperis, consanguinei & extranei; si in peccatis fuerint, condemnabuntur: *Va peccatoribus: Va impio* ait Isaias c. 1.

Ex hoc æquo & impartiali iudicio Dei, videtis Charissimi, quid vobis, si in mundo manseritis, expectandum fuisset: certè non aliud nisi *Va peccatoribus*. Ne verò viâ ceptâ pergeremus, intercessit B. V. Maria: hæc stella maris radium lucis obtinuit, quo pericula mundi agnosceremus, & vocationem ad Religionem nostram impetravit, atque ita à va nos liberavit quid rependemus, prævicens illa nostra peccata, & nos si in saculo maneremus, perrecturos in illis, atque ita va peccatoribus debitum, va æternum incursum, miserta nostri Filio supplicavit, filium peccatorum præcidit,

à via peccati ad viam virtutis deduxit: quid reddemus? 1. Gratitude[m] tota vita erga liberatricem: 2. Amorem, & devotionem singularem erga tantam Benefactricem: centies & millies piè recitando Ave, quod à v[er]o perpetuo nos liberaverit.

II.
Lamentationes peccantibus.

II. Altera lectio, quam in libro Generationis Jesu Christi legimus est: *Lamentationes Penitentibus*. Has docent Rex Ezechias & David in hoc libro commemorati. De Rege Ezechia meminit Isaias c. 38. *Flevit Ezechias fletu magno. Quem latent lacrymæ & lamentationes David, quas ipse describit P[sa]l. 41. Fuerunt mihi lacrymæ panes die ac nocte. O felices lacrymæ! quæ omne gaudium superant, Deoque ita placuerunt, ut sic Reges penitentes libro generationis Jesu Christi inscribi meruerint, veniamque peccatorum obtinuerint. Ezechias enim ex ore Isaiæ audit: Exaudita est oratio tua. David autem: Transulit Dominus peccatum tuum 2. Reg. 12. O quanta est vis talium lacrymarum! S. Bernardus ferm 1. in octav. Pasch, ait: est Baptismus aliquis in compunctione cordis. Præclare admodum scribit S. Chrysostomus in P[sa]l. 50. In codice sunt scripta peccata tua; spongia peccatorum tuorum, lacryma sunt tua, effunde lacrymas & delebis. Ita evenit Ezechia & Davidi Regibus, qui in numero eorum scripti fuere, quibus v[er]o in clamandum fuit, sed lacrymis peccata sua deleverunt; ut hodie inter lamentantes legentur.*

Nativitas tua, Dei Genetrix, gaudium attulit universo mundo; & in pri-

mis nobis, per te enim, à v[er]o peccatoribus incumbente liberati sumus: quod gratiam habuerimus poenitentiam agendi; tuum est beneficium: quod integram hebdomadam habuerimus, peccatorum malitiam considerandi, & conscientia latebas scrutandi & excutiendi, tuum est beneficium: quod exhomologesin de tota vita instituerimus, non aliter ac si paulò post vitam clausuri fuissetus, peccata plauerimus, & lamentati fuerimus, eadem lacrymis, si non externis, saltem internis seu spiritibus, deserverimus, & quasi spongiâ deleverimus, tuum est beneficium: quod hactenus, vel ab anno, vel à biennio lapsi in pristina delicta non sumus, (quod optimum exhomologeseos rite peracta signum est) tuum est beneficium! Quid v[er]o reddemus Benignitati tuæ, nisi ut constanter tibi filioque tuo adhaereamus, fideliter serviamus, & propitiam nunquam amplius graviter peccandi firmiter observemus? Imitabimur h. Catharinam Genuesem, quæ in contritione cordis per plures menses perdurans, illud solum ingeminabat: *Non amplius mundus; non amplius peccata.* Idem dicemus: teneat nos mundus: teneat caro fœdis voluptatibus, teneat demon pravis suggestionibus, sed non amplius peccata.

III. Tertia lectio, quam in Libro Generationis JESU Christi legimus, est *Carmen justis*. Quales hic plures numerantur, Abraham, Isaac, Jacob, Joseph. *Carmen justis*; sed in primis justissima ac Principi justorum Virgini Maria

Mariz. Carmen tibi & latitia, ó Diva Virgo! in hoc Libro Generationis scribitur; quia JESU Christi Filii Dei Mater denuntiaris, ac inde omnium hominum es felicissima, perfectissima, dignissima. Te enim Deus elegit & precelegit in dilectam Patris aeterni Filiam, Filii Matrem, & Sponsam Spiritus Sancti. Gaudere igitur & exultare debes, debentque omnes tibi applaudere; & jubilus ac carmen dicere, atque beatam predicare inter omnes Generationes. Itaque Carmen tibi, ó sanctissima infantula! sed & carmen in Nativitate tua omnibus justis!

1. Latitia & carmen latitia justis parentibus tuis Joachimo & Annæ: ex quibus, licet ad senium usque sterilibus, mirabiliter nata fuisti, si enim Abraham in Nativitate Isaac, Anna in Nativitate Samuelis, Zacharias in Nativitate Joannis Baptiste latitia exultarunt; paulo magis parentes tui, in ortu tuo: ó gloriosa Domina & Mater Domini! 2. Latitia & jubilus omnibus justis in Limbo, omnibus justis Patriarchis & Prophetis, qui hodie, intellecto ortu Matris Redemptoris, latitia inenarrabili sunt perfusi: quod aurora jam processerit, solque brevi sit subsequiturus. 3. Latitia & harmonia amenissima justis Spiritibus Angelicis in caelo; quod nata sit Mater Domini, per quem ruina Angelorum Apostolorum instauranda. 4. Latitia & jubilo quoque tibi ó inexhausta scaturigo omnis justitiae, Sanctissima Trinitas! quæ hodie opus nobilissimum perfecisti; Latitia Patri aeterno, qui Filio tale præparavit habitaculum; Latitia

Dei Filio, qui matrem obtinuit, à qua nasceretur & lacte virgineo pascere-tur: Latitia etiam Sancto Spiritui, quæ hodie ejusmodi templum adeptus est, in quo semper quiete, & absque turbatione requiesceret. 5. Denique latitia & carmen latitiæ ac jubilus omnibus justis in mundo; quoniam post tenebras diurnas aurora prodiit, quam Sol justitiæ Christus Dominus brevi subsequetur. Hinc Ecclesia merito canit: *Nativitas tua Dei Genitricis gaudium annuntiavit universo mundo; ex te enim ortus est Sol justitiæ, Christus Deus noster, Qui solvit maledictionem, & confundens mortem donavit nobis vitam sempiternam.*

Si itaque *carmen justis omnibus, erit utique, & vobis, charissimi: Latamini in Domino & exultate justis; & gloriamini omnes recti corde: Latamini igitur hodie: quia in Nativitate B. V. Mariæ panditur Liber Generationis JESU Christi & omnium Electorum: Latamini: hodie aperitur vobis porta, quæ cæli adyta ingrediamini: de qua Psal. 117. *Hæc porta Domini, justis intrabunt per eam.* Latamini: quia B. Virgo Dux est vestra sicut & omnium justorum, deducens ad terram promissionis; assimilata columnæ ignis & nubis de qua Exodi 13.*

Quapropter bene memoriæ infigamus primam lectionem, quam ex Libro Generationis Jesu Christi didicimus: *Va peccatoribus omnibus, cujus-cunque status aut conditionis, etiam si ipsius Jesu Christi Regis aeterni fuerint Progenitores & consanguinei. Et gratias agite sanctissimæ Virgini, quod*

ejus

ejus intercessione ad Societatem Jesu vocati, & ab hoc vix liberati sitis. 2. Inscribe quodque cordi vestro lectionem secundam: *Lamentationes penitentibus*. Peccatoribus omnibus, aut penitentiam, aut arduum: maximumque reputate beneficium. quod Virgo Beatissima vobis tempus & locum opportunum, exercitiis vacandi, penitentiam agendi & peccata per exhortationem expiandi impetrarit: & stauit, ut proposuistis firmiter nunquam amplius in æternum in grave scelus consentire; & cum Religiosa vita status sit penitentia, omnia opera virtutum, quorum indies occasio frequentissima, in satisfactionem peccatorum Deo offerte. 3. Insculpite denique menti vestra lectionem tertiam: *Carmen justis*: & cum hodie justis omnes, si-

ve in celo, sive in mundo, sive in Limbo de Nativitate Dei paræ gaudeatis; & vos latamini, & exultate, quod ope & precibus Benedictæ Dei Matris Societati JESU, cœtui justorum aggregati sitis, & tanto tempore, ut merito confiditis, in iustitia persistetis, quod in mundo inter tot præcipitia. & lubrica viarum vix aut ne vix quidem fecissetis. Quod si verò tentatio, aut periculum perdenda iustitia denuo occurrerit, ne animis cadatis, sed fiduciam in Matre vestra habetote: respicite bellam, vocare & invocare Mariam; illa quæ a vix peccatorum vos liberavit, quæ ad lamenta penitentia & ad iustitiam vos adduxit, non deseret; sed victoriam obtinebit, ut triumphum & latum carmen justorum & hic & in celesti gloria æternam concinatis.

EXHORTATIO II.

PRO FESTO IMMACULATÆ CONCEPTIONIS

B. M. VIRGINIS.

Quæ declaratur B. Virginem esse Templum Dei.

T H E M A.

De qua natus est JESUS. Matth. i. c.

Architecto prudenti ac perito domum ædificaturo, ante omnia ad incolam & inhabitatorem attendendum est; quoque is est nobilior & præstantior,

eò quodque præstantiorem esse habitationem decet; alia enim domus rustico, alia civi, alia nobili, alia Principi aut Regi competit. Hodie celestis Architectus, Sapientia æterna ædificavit sibi domum, quæ est Beatissima Virgo Maria: Incola erit Salvator mundi.

mundi, Rex Regum & Dominus Dominantium: omnibus mundi Monarchis, omnibus caeli Principibus longe major: de quo dudum ante vaticinatus Iſaias Propheta c. 40. & 35. Dic civitatibus Juda: *Ecce Deus veſter: Ecce Dominus Deus in fortitudine venit & brachium eius dominabitur. Deus ipſe veniet & ſalvabit nos.* Qualis ergo & quanta domus ei præparanda?

Salomon ſeptem annorum ſpatio templum incredibilem expenſarum & operarum numero ædificavit: erant enim triginta millia operariorum, ſeptuaginta millia portantium onera octoginta millia Lapidarum in montibus, tria millia & trecenti Præfecti operum. Tantum verò auri, argenti, æris & ferri in opere expenſum eſt, ut vix ullo in numero comprehendere queat. Quo tamen opere expleto Rex ſapientiffimus adeò nihil divinæ Majeſtate dignum ſe feciſſe iudicavit; *Erigitur credendum eſt, quod verè Deus habitet ſuper terram? ſi cælum & cæli cælorum te capere non poſſunt, quanto magis domus hæc, quam ædificavi?* In templo autem illo, non Dominus, ſed arca, quæ ejus tygum gerebat, collocata fuit. Quod ſi domus illa ad Arcem Dei aſſervandam deſtinata, tantis ſumptibus & laboribus parata & ornata fuit, qualis ea domus eſſe debet, in qua non Arca, ſed ipſe Dominus humana carne veſtitus collocandus erit? hanc certè nemo niſi ſolus Deus dignè exſtruere & ornare potuit.

Quale igitur ſibi templum, quàm mundum, quàm quietum, quàm ſanctum & ornatum Dominus omnium

exſtruxerit, modò explicabimus.

I. Templum Salomonis fuit ſanctum & omnino purum; unde David canit Pſal. 92. *Domum tuam Domine decet ſanctitudo.* Hinc tabulis cedrinis erat incruſtatum, quod lignum incorruptibile cenſebatur; auro puriſſimo teſtum; Sacerdotes, Levitæ & populus ſacrificaturi in hoc templo purificari antè debebant. Templum hoc figura fuit Beatiffima Virginis immaculatè conceptæ. S. Bernardus ſerm. 1. de aſſ. Dum hoc Templum Marianum deſcribit, ait: *In Maria habitavit Pater & Filius ut Creator in mundo, Imperator in regno, Paterfamilias in domo, Sponſus in thalamo, Pontifex in templo.* Prima hujus templi elegantia fuit ſanctitas & puritas, ut ait S. Laurentius Juſtinianus ſerm. in Nativ. B. V. *Templum immaculatum:* Vel ut loquitur S. Joannes Damascenus ſerm. 40. *Quam Deus ſibi ſacravit, templum pudoris, honeſtatis & puritatis.* Potuit cœleſtis Architectus duplici modo hoc templum mundare, primò poſt lapſum eam ſtatim liberando, vel ſecundò lapſum præveniendò; qui modus præſtantior eſt, & magis Dei omnipotentiam & Redemptoris miſericordiam manifeſtat: ſicut enim nullum malum peccato magis eſt; ita ab eo præſervari ſumma eſt miſericordia. Quare ad ipſius Redemptoris gloriam & ipſius redemptionis dignitatem pertinuit. ut hac ſingulari miſericordia erga futuram Matrem uteretur, & optimo, quo poſſet modo, eam redimeret. Ut Mater Filio puritate eſſet ſimilior. Quomodo

M itaque

I.
B. V.
Templum
mundum,

itaque Deus eodem momento, quo Solem creavit, eum cum lumine & absque tenebris creavit, atque ut Angelis ac primis Parentibus simul cum natura gratiam dedit: sic B. huic Virgini, quo momento eam creavit, etiam animam ejus sanctificavit, & ut Solem electam fecit, nullis peccati tenebris affectam. Non decuit Regem caeli palatium foedatum, & Pontificem summum, in templum immundum ingredi. *Domum tuam decet sanctitudo Domine.* S. Anselmus de Concept. B. V. c. 8. docet: *Decens erat ut B. Virgo ea puritate niteret, quam major sub Deo nequit intelligi.* Decens erat, conveniens erat. 1. Ratione Patris aeterni: ex quo enim ipse ordinavit Virginem hanc Matrem Filii sui; ex cujus utero is nasceretur, quoad fieri poterat generatio hac Verbi ex utero Matris, assimilanda erat generationis divinae puritati, quae est ex corde Patris. 2. Ratione Spiritus Sancti, cum enim ipse disponeret Virginem, ut esset digna Mater Dei, rationi conforme erat, ut ad ipsiusmet Dei puritatem, quantum pura creatura patiebatur capacitas, proximiùs accederet. 3. Ratione Filii, & propter honorem Christi; ut loquitur S. Augustinus L. 1. de natura & gratia: *Minimè conveniens fuisset, ut Divina ejus Persona carnem aliquanto temporis spatio infectam sumpsisset. Gloria Filiorum Patres eorum.* Proverb. 37. *Dedecus Filii Pater sine honore.* Fuit itaque B. Virgo pura ab omni peccato, tam originali, quam actuali, tam mortali, quam veniali.

Tota pulchra es amica mea, & macula non est in Te. Cant.

Charissimi, & vos estis Templum Dei: ut testatur Apostolus 1. Corinth. 3. 16. *Nescitis quia Templum Dei estis.* Et 1. Corinth. 6. *Membra vestra Templum sunt Spiritus Sancti.* Et 1. Corinth. 3. *Templum Dei sanctum est, quod estis vos.* Vos ergo estis Templum Dei vivi, & vivum, in quo Deus non solum per immensitatem & ubi-quitatem suam praesens est; verum etiam in quo habitat per gratiam, per gubernationem & protectionem adesse. In quo velut in throno residet; jam consolatur, jam inspirationibus ad bonum impellit, jam à malo retrahit, jam in tentationibus opem praebet. Ex quo sequitur templum hoc corda nostri oportere esse mundum & immaculatum. 1. A peccato lethali, quia per hoc Deus è templo cordis expellitur, & diabolus succedit, ejusdem possessionem capiens. Sed hanc puritatem, per gratiam Dei, jam obtinuimus, tantum in eo esse debemus, ut deinceps conservemur. 2. A peccatis venialibus deliberatè admittis; hanc enim sunt veluti vermiculi aranearum telae & pulveres: sicut ergo templa probè purganda & custodienda sunt, ne circumquaque pulveribus, bestiolis & aranearam telis inquinentur, ita templa cordis nostri.

Domum tuam decet sanctitudo Domine.

II. Templum Salomonis fuit pacificum: tum quia à Rege pacifico, tempore pacis constructum; tum quia cum tanta quiete, silentio & modesta

adifica-

adificatum fuit, ut in instructione, nec ictus mallei sit auditus: omnes enim lapides ante erant aptati, & quadrati, tantumque collocatione opus erat. 3. Reg. 6. 7. Templum veri Salomonis B. Virgo habuit hoc etiam donum & Privilegium, quod caruerit fomite peccati. Cum enim Deus eam liberarit à peccato originali, quod causa est fomitis, etiam effectum illum ab ea abstulit; scilicet rebellionem carnis adversus spiritum, & sensus adversus rationem: ita ut tota illa anima cum omni sua interiore familia, id est, facultatibus omnibus, perpetuam pacem & concordiam frueretur, ut quæ esset futura habitaculum Principis pacis, juxta illud Davidis, Psal. 9. 5. 3. *Factus est in pace locus ejus.* Nunquam itaque Virgo benedicta pugnas interiores sensit, quas nos gementes sentimus, nec quicquam ejus caro adversum spiritum concupiscebat; neque spiritus carnem cum difficultate gubernabat. Non appetitionum, sensuumque lex, rationis legi adversabatur, neque hujusmodi appetitionibus coercendis, aut sibi subjiciendis ratio laborabat; magnam potius voluptate inter se concordem, æternæ Dei legi sese subiciebant. Magnum hoc profectò fuit Virginis Privilegium, magnum hujus Templi sancti ornamentum!

Nos è contra miseri mortales, quia peccato originali corrupti sumus, hunc fomitem, tanquam effectum toties experimur: fomes autem peccati ex mente Thologorum, nihil est aliud, quam motus actualis sensitivi appe-

titus, qui collinant & tendunt in bonum sensibile, contrarium bono honesto; & qui sollicitant voluntatem nostram ad consensum. Motus isti ab Apostolo Rom. 7. vocantur lex membrorum: *Sentio aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis mee.* Motus isti sunt concupiscentia, sunt tentationes, sunt desideria mala, sunt allestamen & invitationes ad peccatum: & facillimè in nobis oriuntur, quando tantum proponitur objectum aliquod sensibile, aut bonum jucundum, statim oritur concupiscentia, sicut cera ad ignem applicata illico liquefcit; ita nos statim movemur & tentamur, tam fragiles, tam infirmi, tam ad malum proclives sumus, quavis occasione, sicut vitrum ut frangatur, cera ut liquefcatur, lapis ut descendat. *Sensus & cogitatio hominis in malum prona sunt ab adolescentia sua.* Gen. 8. Atque ex his oritur turbatio pacis in nobis, hinc bellum continuum, pugna & lucta. Unde bella in vobis: nonne ex concupiscentiis vestris, quæ militant adversus animam?

Et nos ut diximus, Charissimi, templum Dei sumus, sed quam parum pacificum, quam plenum strepitu & tumultu? jam tentat luxuria: jam vana gloria & superbia pacem turbat, jam oppugnat ira & impatientia: jam vexant scupuli: jam blasphemæ cogitationes, jam contra fidem inquietant. Quid verò consilii? aut quid remedii? nihil efficacius mortificatione & oratione. Mortificatio vitia reprimat & subigit, oratio

M 2 gratiam

gratiam impetrat. Oravit Paulus ut a carnis stimulis liberaretur, templumque animæ suæ tranquillum foret, & gratiam obtinuit: *Sufficit tibi gratia mea.* Gratia hæc est aqua illa, de qua Christus Joan. 4. *Qua sedit in vitam æternam.* quæ sordes peccatorum abluit, quæ fructus æternæ vitæ profert, quæ sitim desideriorum nostrorum dulcedine sua extinguit, atque ita demum carnalis concupiscentiæ ardorem temperat. Hanc gratiam ex Christi meritis profluentem oratio impetrat: præsertim patrocinante Virgine benedicta, Dei parente, teste S. Bernardo: *Si jactaris tentationum procellis, si carnis illecebra naviculam concussit mentis, respice stellam, voca Mariam.* Et optata redibit malacia mentis & cordis tranquillitas.

III.
Templum
ornatum.

III. Templum Salomonis fuit supra modum ornatum & splendidum; omni genere ornamentorum illustratum. Nihil erat in Templo, quod auro purissimo non tegeteretur, Altare, Cherubini, Sanctum Sanctorum, ipsum adeo pavimentum, Unde verè affirmavit Salomon 2. Reg. 6. *Dilexi decorem domus tuæ.* Sic quoque alia templa variis ornamentis ornari solent, ita Constantinus I. Imperator Christianus, Romæ duo præclarissima templa exstruxit, & eleganter exornavit. Ita Dagobertus Rex Franciæ in honorem S. Dionysii M. & Sociorum, templum erexit, quod solido argento tegi curavit, & corpora S. Dionysii ac Sociorum aureo feretro inferri fecit, parietes tapetibus, gemmis & unionibus intertextis tegi

voluit. Ut scribit Regino in Chronicis, Ita hodie dum templa Altaribus, picturis, velis fericis, Sanctorum lipsanis exornantur.

Si Templum Salomonis, propter Arcam Domini, & alia Templa propter Sanctorum lipsana ita condecorantur; quâ ratione Sapientia æterna, verus Salomon exornaverit Templum illud, in quo ipse novem mensibus moraturus & carnem assumpurus erat? Hic enim vetustissimus ejus mos est, pro ratione munerum, ad quæ homines destinabat, gratiam illis & cælestia dona impertiri. Sic Prophe-
tas admirabili rerum omnium cognitione illuminavit: sic Apostolos excellentissima charitate succendit: sic Martyres, quos fidei suæ testes elegit, insuperabili fortitudine & constantiâ roboravit: eum ergo post Dei Filium nulla major, quàm Matris Dei dignitas sit; efficitur sanè ut illius gratia & decora tantum aliorum Sanctorum gratiam & charitatem antecellat, quantum ejus dignitas, illorum dignitatem superat. Imo verò, quas virtutes & dona cælestis Spiritus, in omnes Sanctos liberalissimè effudit; longè præstantius in hac sacra Virgine copulavit. Quod D. Bernardus locum illum enarrans: *In plenitudine Sanctorum detentio mea:* Confirmat his verbis: Verè in plenitudine Sanctorum detentio Virginis Mariæ, cui non defuit fides Patriarcharum, spes Prophetarum, zelus Apostolorum, constantia Martyrum, Sobrietas Confessorum, castitas Virginum, sed nec ipsa puritas Angelorum,

Oigitur

O igitur templum ornatissimum Virgo immaculatè concepta , cujus columnæ marmoreæ sunt virtutes Theologicæ & morales; imagines & picturæ , sunt divinæ contemplationes & meditationes : Altare in hoc Templo est cor B. Virginis , in quo ardet & lucet jugiter ignis divini amoris , semper enim eliciebat intensissimos charitatis actus. Templum clausum , & quoad omnes portas bene custoditum. Ne per sensus species indecens irreperet. S. Cyrillus Alexandrinus homil. 6. contra Nestorium hæc ornamenta Virginis describens ait: Sicut in creatione mundi in homine collecta est omnis creatura (scilicet perfectio earum) ideo microcosmus dicitur : sic in reformatione mundi , in Maria collecta est omnis Ecclesia , & Sanctorum perfectio : unde microcosmus Ecclesiæ dici potest. Quidquid in quolibet Sancto illustre fuit , in illa fuit. In illa patientia Job , mansuetudo Moysis , fides Abraham , castitas Josephi , humilitas David , sapientia Salomonis , zelus Eliæ.

Charissimi , ut diximus , & vos Dei Templum estis , an non igitur par est , ut exemplo B. Virginis virtutibus

exornemini ? At ubi fidei lux , spei robur , charitatis ardor ? Ubi patientia , humilitas , aliæque columnæ virtutum ? Ubi alia dona & charismata Spiritus Sancti ? Quæ desunt , omnia per Deiparam obtinere possumus.

Quapropter , Dilectissimi , conemur Templum cordis nostri emundare , pro viribus à peccatis , ut sit purum : conemur illud liberare à passionibus , vitiiis & pravis affectionibus , ut sit pacificum & tranquillum : conemur illud per gratiam Dei exornare omni genere virtutum , ut sit ornatum & gratum Deo habitaculum , Templo Salomonis , & mystico D. Virginis quodammodo pro modulo nostro simile. Quodsi verò sive in munditia , sive in tranquillitate animi , sive ornatu interiori quid desit : ad hoc Templum mysticum confugiamus : & non minus atque in templo Salomonis , petita impetrabimus : nam ut ait S. Germanus Episcopus de cœna Domini : nullus est qui fiat salvus , nisi per te , Sanctissima ! nemo est qui liberetur à malis nisi per te , O purissima ! nemo est cui donum concedatur , nisi per te , ô charissima !

M 5

EXHOR-

EXHORTATIO I.
PRO FESTO NATIVITATIS
B. V. MARIÆ,
VEL
ANNUNTIATIONIS,
VEL
ASSUMPTIONIS.

Ostenditur B. V. fuisse Auroram, Lunam, Solem.

THEMA.

*Quæ est ista, quæ progreditur, quasi Aurora consurgens,
pulchra ut Luna, electa ut Sol. Cant. 6. 9.*

Itati textûs verba variis modis à SS. Patribus atque Interpretibus exponuntur: cum enim aurora sit lucis initium, luna augmentum, Sol verò plenitudo; symbolis hisce varia significantur. 1. Honorius ea exponit de Ecclesia; quæ sub lege naturæ erat ut aurora, quia fuit initium legis & cognitionis Dei: sub lege scripta fuit ut luna, crescebat enim tunc illa cognitio, sed radiorum Solis indiga erat; sub Evangelica

lege, fuit ut Sol omnes expellens nebras. 2. Alii exponunt de lege Evangelica tantum; quæ sub Christo & Apostolis fuit ut aurora, exorta recenter, & tenuiter, occultè & latenter in Judæa tantum quasi aurora lucens: postea fuit ut luna sub deis Imperatoribus, inter martyria & persecutiones pallida, usque ad Constantinum: denique ut Sol lucis sue & imperii radios per orbem universum dispersit. 3. Alii explicant de Beatissima Virgine Maria, ut S. Bernardus, Rupertus Abbas & alii. Et quidem Rupertus ait eam in Nativitate fuisse auroram, in Conceptione Christi

Christi lunam, in assumptione ad
caelum Solem.

Mentem hanc seu expositionem
Ruperti non nihil dilucidabimus, si-
milique ostendemus, quomodo ani-
ma religiosa initio conversionis suae,
seu in tyrocinio sit velut aurora, in
progressa luna, in fine sol.

1. Beatissima Virgo, teste Ruper-
to, in Nativitate sua fuit *Aurora*:
Quando nata es, inquit, *O Beata Vir-
go! tunc vera aurora surrexit,*
aurora praenuntia diei sempiterni: quia
sicut aurora quotidiana, finis praeterita
noctis est, & initium diei sequentis, sic
Nativitas tua finis tristitia, & letitia
nobis exitit principium. Vera nobis
aurora surrexit: dum Virgo est nata:
nam 1. Sicut aurora est terminus
noctis & initium diei: Ita B. Virgo
mundo in tenebris constituto illuxit.
2. Sicut aurora vesperationes, noctuas
aliaeque volucres nocturnas fugat;
ita B. Virgo Dæmones expellit. 3.
Sicut aurora aves diurnas ad cantum
provocat; ita B. Virgo animas san-
ctas & Angelos ad Dei laudes excitat.
4. Sicut aurora semper crescit & sen-
sim progreditur: ita B. Virgo licet à
primo vitae momento perfecta fuerit,
ita tamen profecit, ut initium respec-
tu finis se habeat velut aurora & me-
ridies. *Qua est ista, qua progreditur?*
semper progressa est, nunquam stetit,
& nec ullo quidem vitae momento
substitit. 5. Sicut aurora rorem spargit
album, qui in gramen & flores
decidit: ita B. V. gratiae rorem dif-
fundit. O igitur Maria, aurora amœ-
nissima & pulcherrima!

Tyronum Religionis, seu Incipien-
tium congregatio, quæ è saeculari vita
recenter ad religiosam vitam appu-
lulit & viam purgativam ingressa est,
est quasi aurora confurgens. Nam 1.
Ut ait S. Gregorius L. 16. Moral. c.
25. *Mens justis est aurora, qua peccati*
*sus tenebras deserens, ad lucem jam aspi-
ras aternitatis.* Et sicut aurora habet
aliquid lucis, & aliquid tenebrarum:
sic Religiosi incipientes habent ali-
quid lucis & cognitionis, & aliquid te-
nebrarum, id est, vitiorum & cupi-
ditatum inordinatarum. 2. Sicut
aurora aves nocturnas fugat: sic ani-
ma Religiosorum incipientium & in
via purgativa versantium, jugiter ani-
mam purgat, ignorantiam, culpam,
torporem, acediam expellit, & quasi
à facie colubri, cuncta peccata etiam
minima fugit: sicque Dæmones &
eorum assultus & tentationes reprimi-
t, Angelos latificat, atque ad
Deum laudandum provocat. 3. Sicut
aurora jugiter crescit & progreditur:
Ita Justorum semita quasi lux splendens
procedit, & crescit usque ad perfectum
diem. Proverb. 4. 18. Mentis enim
Tyronum, ubi tenebras, & frigus,
ignorantiam & culpam, pigritiam &
torporem pepulerunt, ope gratiae
divinae, lux & ardor charitatis, vir-
tutumque indices crescit, evaditque
illustrior, ut amulentur charismata
meliora, & per excellentiorem viam
pergentes probent potiora; & chari-
tas magis ac magis abundet in ipsis,
repleanturque fructu justitiae in lau-
dem & gloriam Dei. Et sicut aurora
crescit non subito, sed paulatim,
accedente

accedente magis ad horizontem Sole; deinde non cum strepitu, sed sensim & sine sono; denique tantâ fortitudine, ut nullus ejus augmentum possit impedire: sic anima Novitiorum crescit non subito, quia nemo repente fit summus, sed gradatim; nec tenebrae pelluntur simul tota, sed per partes: & sine strepitu atque in silentio, ita ut vix percipiatur, quod crescant. Quod Christus dominus declarat parabolâ sementis marci 4.26. *Sic est regnum Dei, quemadmodum si homo jaciât sementem in terra, & dormiat, & exurgat nocte & die, & semen germinet, & increseat, dum nescit ille; utro enim terra fructificat, primum herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica.* Denique instar auroræ omnia impedimenta vincit: segetem possunt multa impedire, & lædere, ut gelu, nebula, grando, bestia concalcans & volucris granum rapiens. Sed gratiâ Christi & gratiâ vocationis præventa & roborata Tyronum anima, tam est potens, ut omnia vincat.

Has igitur, Charissimi, auroræ proprietates in Novitiatu habere conemur, tenebras expellendo, vitia superando, in luce & cognitione crescendo: & cum ex nobis non simus sufficientes hæc præstare, ab aurora myrica, Virgine nata rorem divinæ gratiæ postulemus.

II.
B. V. in
Conceptione
Christi
pulchra
ut luna.

II. Sanctissima Virgo, ex mente Ruperti, in annuntiatione, in Incarnatione Christi, in Conceptione Redemptoris nostri fuit sicut Luna. *Quando autem, inquit Rupertus, Spiritus Sanctus in te supervenit, &*

Filium Virgo concepisti, Virgo peperisti, tunc tu, & ex tunc, pulchra pulchritudine divinâ, pulchra inquam, non quomodocunque, sed ut luna: sicut enim luna lucet & illuminat luce non suâ, sed ex sole conceptâ; sic tu ô Beatissima! hoc ipsum quod tam lucida es, non habes ex te, sed ex gratia divinâ, ô gratiâ plena! O quàm fulgida luna est Virgo ab Angelo salutata! Luna non falcata, non semiplena, non maculis ullis peccatorum obscurata, non modò plena, modò dimidiata, sed semper integra, semper gratiâ plena, semper illustrata tota, stabilis & confirmata in gratia, illuminans mundi noctem & tenebras præclarissimis virtutum exemplis.

Religiosorum animæ proficientes in virtute lucent ut luna: quia sicut hæc noctem, ita illi peccatores illuminant. Ita præclare S. Gregorius Magnus ait: *Luna quippe dum noctem illuminat, caligantibus oculis iter, per quod homo gradiatur, demonstrat: sic nimirum quoque anima, quæ tenebras dimittit, & in sanctam operationem se extendit, dum exemplum bene operandi tribuit proximis, quasi lucens tenebrescentibus oculis spargit. Hac itaque anima, dum peccantibus bona exempla præbet, quasi luna in nocte lucet.*

Alterum hinc documentum: 1. Ut agnoscamus, exemplo B. V. MARIÆ, quidquid lucis, cognitionis, virtutis habemus, id nos non à nobis, sed à Sole justitiæ Christo Domino habere. Quid habes quod non accepisti, ait Apostolus, tam in naturalibus, quàm supernaturalibus? 2. Studeamus esse

esse sicut luna plena, ad imitationem B. V. alioquin anima non est tota pulchra, non igitur sit jam crescens, jam decrescens, jam proficiens, jam deficiens, sed semper & constanter plena. *Sicut enim ut luna mutatur, ait Sapiens.* 3. Ut autem hanc plenitudinem obtineamus, oculis irroratis Deum intueamur: sicut enim luna tamdiu integrum splendorem & decorem suum retinet, quam diu est objecta Soli, & directè ex opposito respicit illum; tunc verò decrescit lumen, quando illum obliquis & quasi transversis radiis respicit & illuminat Sol: sic anima nostra semper progreditur, pulchra ut luna, quoties semper satagit, directè Solem justitiæ intueri, & ita coram ipso comparere, ut directis eam radiis respiciat ac suo divino lumine compleat. Hoc præstabitur, si purissima intentione solem justitiæ semper respiciemus, & in illum omnes vias nostras dirigemus: nunquam terrena respiciamus, nec transitorium sive terrenum inter nos & solem interponi permittamus, alioquin sicut crevimus usque ad plenitudinem, sic eclipsin patiemur & decrescemus usque ad defectionem: erimusque sicut stultus, qui ut luna mutatur, cum potius esse deberemus, sicut thronus Dei, & *Sicut luna perfecta in æternum.*

III. B. Virgo Deipara in Assumptione, ut scribit Rupertus, fuit *Electa ut Sol.* Ait enim: *Quando autem de hoc mundo assumpta, atque ad aethereum thalamum translata es, tunc tu ex tunc Electa ut Sol: Electa in-*

quam nobis, quia te honoramus, ut Dei Genitricem. Licet ergo ex mente Rupertus, fuerit in Assumptione electa ut Sol, & quidem ut Sol fulgentissimus, erat tamen etiam in vita sua Sol, electaque ut Sol, quia plena erat lumine & ardore charitatis: & tria officia in mundo præstabat. Nam 1. sicut Sol illuminat totum mundum, ita B. Virgo. 2. Sicut Sol exhilarat totum mundum, ita B. Virgo. 3. Sicut Sol vivificat, ornat, fecundat, inflamat hæc inferiora, ita B. Virgo: quæ tria nunc præcipue præstat in cælo, ubi illuminat omnes, Angelos & Beatos, exhilarat Patriarchas, Prophetas & Parentes suos, ornat cælum & hæc inferiora fecundat, & inflamat.

Anima Religiosæ perfectæ jam & sanctæ solem repræsentant, ad quod Tyronibus aspirandum est. Ut enim triplicem Sol in luce habet excellentiam; ita perfectorum anima: 1. Summam intensionem ac magnitudinem, ita ut ipsas etiam stellas obsecuret. 2. Stabilitatem & perpetuitatem, quia nullum lucis patitur detrimentum in se, aut diminutionem. 3. Miram efficacitatem, quoniam per lucem non solum illuminat mundum, sed calefacit, & radios igneos exussans montes adurit, atque in hæc inferiora miras virtutes exercet. Quæ tria aptantur & perfecte conveniunt animæ beatæ, quæ plenam jam assecuta est Dei similitudinem: *Cum apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimus eum, sicuti est.* Joan. 3. 2. At etiam aliquo modo

N modo

modo aptatur illi in hoc saeculo, quando speciali electione elevatur ad perfectissimam similitudinem Solis justitiae: & tales in sapientia & sanctitate permanent immobiles sicut Sol, alioque exemplo suo illuminant & inflammant.

Charissimi, tanta perfectio, non statim requiritur à Tyronibus, in conversionis initio; sed tamen paulatim ad magnam perfectionem aspirandum est illis: nam & Christus ipse hortatur: Estote perfecti sicut Pater vester caelestis perfectus est. Matth. 5. q. d. hic est scopus: hic finis supremus, ad quem pro viribus conitendum est.

Quocirca, Dilectissimi, 1. Ad exemplum Dominae nostrae sumus aurore confurgens & progrediamur magis, magisque iudies tenebras expellamus, sicut & ignorantiam, frigus,

reporem, vitia & peccata: & crescimus in luce, cognitione & amore virtutum paulatim sine strepitu, omnia impedimenta perumpendo. 2. Exemplo B. V. conemur esse pulchri sicut luna, omne lumen nos à Sole justitiae habere libenter profitendo, temper crescendo in splendore, imò semper pleno, ideòque respiciamini irretortis oculis solem justitiae, in eius praesentia ambulando & intentionem purè ad eum dirigendo. 3. Exemplo B. V. tandem sumus electi ut sol. 1. Intensè Deum amando, lucendo & ardendo. 2. Stabiliter. 3. Efficaciter, ut alios quoque verbis & exemplis accendamus. Ita aliquando in caelis fulgebimus sicut sol; ex promissione Christi Matth. 13. *Iusti fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum.*

EXHORTATIO II.
PRO QUOLIBET FESTO B. M. V.

De B. V. MARIA tanquam Matre Societatis.

THEMA.

Ego Mater pulchra dilectionis. Eccli. 24. 24.

VEL.

Ecce Mater tua. Joan. 19.

Um Christus Dominus in cruce moriturus, videret Matrem & discipulum stantem, quem diligebat, dixit Matri suae: *Mulier ecce Filius tuus.*

Joan. 19. 16. Quo dicto, loco sui, S. Joannem substituit tanquam filium adoptivum; ut ipse deinceps illi adesset, serviret, provideret, & omne obsequium & solatium praestaret. In Joanne verò eidem etiam reliquos Apostolos, imò fideles omnes, quasi Filios

Filios, matri suæ assignavit; maximè qui Virgines sunt & casti, & Christum in cruce sua confestantur.

Deinde dicit Discipulo: *Ecce mater tua*. I. c. q. d. hanc ama, observa; juva ut matrem, ac vicissim ad eam, tanquam ad matrem, in omni difficultate, tentatione, persecutione, afflictione recurre, illa te materno affectu suscipiet, fovebit, solabitur, proteget, opem à Filio poscet. Ita exponit S. Augustinus ferm. de Passione: *Ecce mater tua curam illius habe; eam tibi commendo; suscipe ut matrem*. Et S. Cyillus in Joan. 19. *Commendavit*, inquit, *Christus matrem discipulo, ut officium filii in eam servaret: Matrem similiter admonuit, ut Parentis in discipulum auctoritatem haberet*. Amore videlicet atque charitate, non minùs illos conjungi voluit, quàm si naturæ maximâ propinquitate conjuncti essent. Et simul omnibus nobis eam in Joanne matrem dedit. q. d. *Ecce mater tua, & tuorum Collegarum, Apostolorum ceterorumque Fidelium, quorum tu hic personam representas: quare fideles omnes ad eam tanquam ad matrem confugere oportet, magnâ fiduciâ & amore, ut docet S. Bernardus hom. 4. super missus. Ipsa ergo est vera fidelium Eva, id est mater viventium, ita ad illam recurrere omnes sapientes & sancti omni aeo.*

Ut ergo & nos Societatis Filii ad B. V. majore cum fiducia & charitate recurramus, ostendam illam non solum omnium Fidelium, sed peculiariter Societatis Jesu Matrem esse, ac proinde præ aliis Fidelibus, peculiari titulo ad eam nos posse confugere.

I. Titulus primus amoris & protectionis B. V. erga homines Societatis; & vicissim amoris & fiduciæ hominum Societatis erga Beatissimam Virginem est: quia est *Mater JESU*, quem tenerrimè diligit; ac proinde etiam diligit ejus Societatem; sub Filii ejus vexillo militantem, & pro gloria Filii sui & salute animarum strenuè decertantem. Quemadmodum Mater potentis cujuidam Regis, non solum Regem, verùm etiam cohortem prætoriam, quæ Regem ejusque honorem defendit, diligit ac tuetur. Præsertim cum Virgo Beatissima, incredibilem zelo gloriæ divinæ ardeat, non potest non diligere peculiari amore exercitum Filii sui spiritu imbutum, & pro gloria Dei & salute animarum depraſtiantem. quem enim in finem instituta est Societas JESU, nisi ut sub augustissimis JESU siguis perpetuum mundo, carni & Dæmoni bellum indiceret, semper in acie staret, ad cominus & eminus omni telorum genere dimicandum, auspice & Imperatore JESU pugnandum, vincendum & moriendum in cruce? ut redemptionis Christi Domini fructus in quàm plurimos derivetur; Evangelii lux distitissimis nationibus inferatur; adversus offusas Hæreticorum tenebras defendatur & propaletur; quovis morbo ac languore ægris animis, medicina salutaris adferatur; quibusvis ac quoquo modo proximis adjuvandis in salute consequenda, opera impendatur, nulli nec labori parcat, nec quieti indulgeatur, nec commodo atteudatur, nec damno commoveatur,

N 2 quoad

B. V. est
Mater So-
cietatis,
quia Ma-
ter est
JESU.

quoad sibi praestitutum majoris gloriae Dei scopum, in sua proximique salute, consequatur. Haec igitur praefidia-riam Filii sui cohortem, ita praclare animatam, non potest non sua materna cura & providentia complecti clementissima Mater, pro eo quo ardet ipsa Divinae gloriae, animarumque salutis provehendae celo. Cum videret Filii vexillum in ultimas usque delatum orientis & occidentis oras, non potest non praeriantes sub eo milites benignissimis oculis intueri; & juvare ac animare ut non pedem referant, sed strenue pugnent, & spolia animarum optima referant. Idem est quoad athletas in septentrione contra haeresim dimicantes.

Amat ergo B. Mater Societatem JESU, & protegit instar Matris: quidni igitur & nos eandem tanquam Matrem diligamus; ad eam, ut tenelli Filii solent, in omnibus difficultatibus, periculis, & tentationibus ad eam recurremus, non deseret Mater Filios.

II.
B. V. est
mater So-
cietatis,
quia est
Mater
S. Ignatii.

II. Secundus titulus amoris & protectionis B. V. erga homines Societatis, & vicissim hominum Societatis erga B. Virginem est, quia ipsa est in spiritu *Mater S. Ignatii* Societatis Jesu Fundatoris, ac proinde hoc titulo quoque est Mater Societatis. S. Ignatius hujus Reipublicae conditor est, post Christum; is enim illam, ad monarchiae formam, sed aristocratia temperatam certis legibus regendam instituit: is certis eam membris & gradibus, Professorum, coadjutorum & Scholasticorum distinxit, & ad posteritatem transtulit stabilitam. Hunc

igitur Parentem nostrum Beatissimam Virgo in Spiritu peperit; & quantum, quantum fuit Ignatius, totus Deiparae Virginis opus fuit: nam

1. Ubi constanter animum induisset Ignatius novam vitam auspiciari, quadam nocte, ut refert Petrus Ribadeneira L. 1. c. 2. precandi incensus studio, de cubili profuit, toroque animo ac corpore prostratus, ante Sacratissimae Dei Matris effigiem; ferventes & humili mixtas fiduciae preces effudit, se totum Salvatori Filio purissimam Matrem offerens, ac spondens, desertis vanitatis castris, in equitius sacra militia ac potestate futurum, cum ecce tibi, tota domus repente contremisit, cubiculumque à fundamentis, terrae motu concutitur; ut hoc indicio Deum cum Ignatii preces per Virginem Matrem sibi gratas accidisse testaretur, ut Apostolo Paulo & filia orantibus in carcere evenit; tum à Deipara pulsus, fugatusque Caedamon intelligeretur nunquam rediturus, nec in Ignatium, in cuius anima jam sibi Deus sedem fixerat, jure quicquam usurpaturus.

2. Deinde altera quadam nocte vigilantia, ipsa Dei Mater parvulum Jesum in ulnis gestans, eximia specie & fulgore nitens, sese illi visendam, longo spatio praebuit eam divinae lucis copia, eoque exultantis animi gaudio, ac commutatione voluntatis, ut superioris vitae summum eum caperet tedium, ac fastidium rerum omnium, quas in primis, summisque bonis ducunt Mortales, earum praesertim, quae cum obscena voluptate conjunctae sunt, quarum

quarum rerum imagines omnes, unus hic B. Matris aspectus ex animo delectat, summâque illum castimoniam perpetuam colendam cupiditate inflammavit: atque ex eo tempore ad extremum usque vitæ diem, tam excellenti ornatus fuit castitatis dono, ut omnimodum carnis titillatione, libidinisque sensu caruerit.

3. Confirmatis jam satis viribus, suscepto Hierosolymitanæ profectio- nis consilio, ad celeberrimam Aedem D. Virginis quæ est in monte serrato, sacra militiæ tyrocinium positurus contendit: quo in itinere, perpetuo se castitatis obstrinxit voto, nominatimque hoc votum purissimæ Virgini, Regina Virginum in qua spes omnes suas defixerat, sibi ipsi diffidens, spiritu fervens sanctissime nuncupavit. Ad montem serratum veniens, Deiparâ religiose salutata, novam auspicaturus vitam, ab exordio veterem retexere statuit, generalèque totius vitæ confessionem peregit, Equum Cœnobio donavit, pecuniam reliquam pauperibus distribuit, & quia legerat, Equites nobiles olim, cum iuriarentur profanæ militiæ, totâ noctem in armis excubare solitos, ritu persimili & ipse spiritali militiæ cupivit inaugurari, gladium & pugionem, quibus mundo meruerat, ante aram B. Virginis appendit, tum in pervigilio Annuntiationis, detractâ sibi pretiosa veste ad indulum usque, mendico cuidam eandem liberaliter est elargitus, talarem ex tela canabina tunicam induit, promilitari baltheo fune se præcinxit, calcei ex sparte contexti, sed alterum

tantum pedem ex veteri plaga imbecilliore contextit: baculum cum curbita peregrinantis insigne assumpsit. His armis novus miles instructus, pervigil ante aram Virginis modo stans, modo genibus nixus, noctem illam insomnem egit, maximo animi sui sensu superioris vitæ peccata deflens, & totum se Dei Matris præsidio patrocinioque committens, ut exauctoratus à veteri, novum coram ea susciperet spiritualis militiæ Sacramentum.

Videtis charissimi, quam benevolam se matrem exhibuerit B. Virgo Ignatio, & quam devotum filium vicissim erga eam Ignatius: ut taceam quod ipsa docuerit illum, modum meditandi, in Libello exercitiorum expressum: item quod scribenti Constitutiones sapius se visendam dederit & constitutiones ab ipso scriptas approbans & confirmans: uti ipse in Libello manuscripto notavit. Ob quæ & alia beneficia & favorem, an non jure Mater spiritalis Ignatii nuncupari potest? ac proinde per consequens, etiam Mater universæ Societatis, ad quam & nos merito cum fiducia & charitate recurramus.

III. Tertius titulus amoris & protectionis B. V. erga Religiosos Societatis nostræ; & vicissim horum erga illam fiducia & charitatis est, quod ipsa Dei parens: mater quoque sit primæ Societatis, & primorum ac primariorum S. Ignatii Sociorum. Nam

1. P. Petrus Faber, Franciscus Xaverius & reliqui numero septem anno 1534. die assumptæ in Cœlum Deiparæ

N 3 sacro,

III.
Quia primæ Societatis Mater est.

facro, in æde ejusdem Virginis Mariæ, quæ mons Martyrum vulgè dicitur, & ab Urbe Luretia non procul abest, jacta sunt Societatis JESU fundamenta cum jejunii & voluntariis pœnis præmissis, operante Sacris Fabro sub sacro sancta Eucharistia mysteria, omnes sese Deo O. M. votis ritè nuncupatis consecrârunt: atque hæc prima fuere Societatis rudimenta. Eadem vota duobus sequentibus annis, sed aucto numero tribusq; aliis, Claudio, Jajo, Joanne Codurio, Paschasio Broëto, eadem ipsâ die, eadem cæremoniâ & loco confirmârunt atque ita B. V. in Patronam & Matrem elegerunt, ut annotat Orlandinus & post Societatem conditam, eum diem quasi primum ejus Natalem singulari religione ac memoriâ coluerunt.

2. Cùm electus esset, licet reluctans Ignatius Præpositus Generalis, visitârunt omnes præsentis 7. templa illustriora Romana; cùmque per ventum ad templum S. Pauli, in Sacello B. Virginis, coram effigie ejusdem, B. Patris Sacris operatus est, & ubi ad communionem ventum est, conversus ad Socios, pro volutus in genua, dextrâ sacram de patena præferens hostiam, lavâ descriptam professionis formulam, cum lacrymis, cæteris quoque collacrymantibus, solennem edidit professionem, conceptis verbis, *Coram Sacratissimâ Virgine Maria*, tum reversus ad altare communicavit, & rursus se vertens, reliqui eandem professionem nuncupârunt, ut obscurum esse non possit, prima illa Professorum primordia ipsâmq; adeo nascentem Societa-

tem Sanctissimæ Virgini Matri acceptam esse referendam, adeoq; ejusdem Parentem meritò nuncupandam.

3. Adde primum templum quod Domui Professæ obtigit, esse illud, quod Anno 1540. S. Mariæ de Strada B. Ignatius elegit, in quo hodie tum, à Cardinale Farnesio Aucto, eadem Imago B. V. Miraculis celebris, à populo Romano colitur. Hic primæ Societatis functiones, primæ Catecheses, Conciones, Confessiones & Eucharistia frequentationes habita, hæc pietas propè extincta & Sacramentorum frequentia, ope auspiciisque Virginis Mariæ, resurrexit.

Verè igitur beatissima Virgo, Mater & Patrona est primæ Societatis, ad quam uti illa, sic & nobis in omnibus cum fiducia & charitate confugiendum.

IV. Quartus titulus, amoris & protectionis B. V. erga Religiosos Societatis, & vicissim eorum erga ipsam amoris & fiducia est, quod beatissima Virgo, sit cujusvis nostrum benignissima Mater quia in spiritu nos peperit. Nam

1. Si S. Ignatium Fundatorem nostrum ac Parentem sanctissima Mater in spiritu peperit, & nos omnes qui in ejus pectore, velut in Abrahami lumbis posteritas omnis, continebamur, peperisse censenda est. Si Ignatius tantum opus, quale est Societas, ejus ope potissimum inchoavit & perfecit; atque adeo tota Societas à S. Matre in suo Parente condita & præformata est, idem nos singuli beneficium Virginis participamus.

2. Si quisque vocationis suae primordia altius animo repetierit & perpenderit, ea Virgini sanctae in acceptis referre oportebit. Scimus quo pacto à B. V. ad Societatem vocatus sit B. Stanislaus Kostka, cui B. V. se spectandū dedit, & parvulum Jesum in lectulo ejus collocavit, corporis sanitatem restituit & discedens disertè admonuit, ut Societatem JESU quamprimam ingrederetur: quod & admirabili constantiā perfecit: scimus B. Aloysio, cum sumptā Eucharistiā Deum per B. V. rogaret, eequod vitæ genus sequeretur, clarā distinctamq; vocem allapsam, ut Societatem Jesu, si Deo & B. V. gratus esse veller, ingrederetur, anno 1583. Idem pluribus aliis accidit. Nobis quoq; licet non externā voce, internā tamen inspiratione, à B. V. eadem gratia obtenta evenit; ut ingrederemur Societatem Jesu. Itaque nostra in spiritu Mater est, cui vocationem nostram jure adscribimus.

3. Deniq; omnes, quotquot in Societate degimus, sub protectione speciali Divæ Virginis securi latemus, ut aliquando vidit Venerabilis Pater Martinus Gurtierrez Hispanus; scilicet: Deiparam eximia specie micantem, veste in magnam latitudinem expansā, ac sub ea veste Societatem nostram universam contineri collectam quam illa materno complecteretur affectu, eoque quasi suæ gratiæ & charitatis tegumento confoveret: quo ostento Mater clementem & amantem, de omnium nostrum salute sollicitam, maternam curam ac benevolentiam demonstravit. Qualem Salvator Hierosolymis se exhibere voluit Matth. 13. *Quoties volui*

congregare Filios tuos, quemadmodū gallina congregat pullos suos sub alas?

Quæ cum ita sint, dilectissimi-cum & B. Virgo nobis in Joanne à Christo data sit in Matrem: *Ecce mater tua*: & illa quod Jesu Mater sit, Societatis quoque Jesu, ob zelum animarum & gloriæ divinæ, quem tam illa, quàm hæc profitetur, mater sit: cum etiam in sancto Ignatio, & primæ Societate, & in nostra vocatione propria Matrē nostram se ostenderit: quidni eam, ut Filii Matrem, tenerimo amore complectimur? Quid ni in omnibus necessitatibus nostris, maxima cum fiducia, tanquam Filii ad Matrem optimam confugimus?

Animet nos S. Bernardus serm. 4. de Assumpt. *Sileat misericordiam tuam, Virgo beata, si quis est, qui invocata te in necessitatibus suis sibi meminerit defuisse.* Idem serm. 2. Pentec. *Ad illam (B. V.) sicut ad medium, sicut ad arcem Dei, sicut ad rerum causam, sicut ad negotium seculorum respiciunt, & qui in celo habitant, & qui in inferno, & qui nos precesserunt, & nos qui sumus, & qui sequuntur, & nati natorum, & qui nascuntur ab illis. In te enim Angeli latitiam, justī gratiam, peccatores veniam invenerunt in aeternū. Merito in te respiciunt oculi totius creaturæ, quia in te & per te, & de te benigna manus Omnipotentis quidquid creavit, recreavit. Nos igitur quoq; ad eam respiciamus, & confugimus, qui sub protectionis ejus pallio latemus: eamq; diligamus; quia ut aiebat B. Stanislaus, causā amoris rogatus: *Mater mea est, & quidem mater benignissima, amantissima, sollicitissima, omnium matrum charitatem & curam multis parafangis superans & excedens.* EXHOR-*

EXHORTATIO I.
PRO FESTO ANNUNCIATIONIS
B. V. MARIÆ,
Quòd sit mare gratiarum.

T H E M A.

Ave gratiâ plena. Luca c. 1.

Gloriosissima Virgo Deipara! quo te initio sermonis mei alio exornem elogio, quàm quò te initio sermonis sui cõdecoravit Archangelus è regia cœlesti ablegatus! scilicet: *Ave gratiâ plena!* *Ave*, græcè *χαῖρα*, gaude, vive, latere: quia *gratiâ plena*, græc. est *ἡ ἀφεισθη*, quod quidem Tigurina & Erasinus cum Hæreticis novantibus frigide vertunt *gratiosam*, Beza hæreticus frivoltè exponit gratis dilectam; sed aliter sonat vox hebræa (quo idioma te, verisimile est Angelum Virgini hebræa fuisse locutum) Nechena enim vel muchana vertit noster Interpres latinus, uti & Arabicus, Ægyptius, Æthiopicus, Persicus, Syrus, unà cum Sanctis Ambrosio, Augustino, Hieronymo, Bernardo, Beda & aliis, *gratiâ plenam*, gratia sepletam.

Plenas gratiâ fuit Christus. Joan. 1. plenus gratia fuit S. Stephanus act. 6. plena fuit gratia Beatissima Virgo; sed diversa plenitudine atque mensura: Christus, ut ait D. Bonaventura 3. sent. d. 13. q. 3. plenus fuit plenitudine superabundantia, quoniam de ejus plenitudine nos omnes accepimus: Virgo plena fuit plenitudine prerogativa: Stephanus reliqui sancti pleni fuere plenitudine sufficientia. D. Thomas 3. p. q. 7. a. 10. duplicem ait esse gratiâ plenitudinem, alteram ex parte gratiâ, alteram ex parte subjecti habentis gratiam: Ex parte ipsius gratiâ plenitudo est, quando quis pertingit ad summum gratiâ, & maximam excellentiam quæ haberi potest; & in maxima extensione ad omnes gratiâ effectus. Et talis gratiâ plenitudo propria est Christo. Ex parte verò subjecti est plenitudo, quando quis habet plene gratiam secundum suam conditionem. B. Virgo non habuit primam plenitudinem, sed secundam, scilicet sufficientem ad statum,

ad quem fuit electa, ut scilicet esset Mater Dei. Similiter Stephanus dicitur plenus gratia, quia habebat gratiam sufficientem ad hoc, ut esset idoneus minister & testis Dei, ad quod erat electus. Hæc D. Thomas. Quotid autem superat officium Matris, officium Ministri, tantò superat plenitudo Matris, plenitudinem gratiæ Ministri, quæ tanta est, ut merito mare gratiarum vocitetur. Ut in hac exhortatione dilucidabimus.

1. Tanta fuit gratiæ plenitudo in B. Virgine, ut merito mare gratiarum nuncupetur; in quod gratiarum flumina ingressa sunt, juxta illud Eceles. 1. *Omnia flumina intrant in mare.* Unde S. Bonaventura in speculo c. 3. *Omnia flumina intrant in mare, dum omnia charismata Sanctorum intrant in Mariam: flumen enim gratiæ Angelorum intrat in Mariam; & flumen gratiæ Patriarcharum, & Prophetarum intrat in Mariam; & flumen gratiæ Apostolorum, & flumen gratiæ Martyrum; & flumen gratiæ Confessorum, & flumen gratiæ Virginum.* O quam latum! o quam vastum mare gratiarum! in quo, quidquid in aliis Sanctis dispersum fuit & dispersum, simul fuit collectum.

1. Eluxerunt, & influxerunt in hoc mare Virgineum omnes gratiæ gratis datæ, quæ conceduntur in bonum proximorum. De quibus loquitur Apostolus: *Divisiones gratiarum sunt, quas Deus non omnibus omnes, nec omnes singulis, sed pro arbitrio suo in varios dispersit: alii enim datur sermo sapientiæ, alii prophetia, alii genera linguarum, alii gratia sanctorum, alii interpretatio sermonum; at in Virgineam Deipa-*

ram, omnium divisionum rivos, omnium gratiarum torrentes confluisse præter Athanasium, Doctorem Angelicum, Albertum Magnum & Antonium, Chrysostomus aureâ hæc comprobatur sententiâ. *Benè, inquit, gratiâ plena: ceteris enim per partes, Maria autem simul se tota insudit gratiæ plenitudo.* Ac primo quidem habuit donum prophetiæ: de quo S. Basilius scribens in Isaiam in caput 8. post initium: *Quod Maria Prophetissa fuerit, nemo contradixerit, qui sit memor verborum Mariæ, quæ prophetico afflata spiritu eloquuta est: Magnificat anima mea Dominum: Fecit mihi magna qui potens est: Beatam me dicent omnes generationes.* Deinde non defuere illi, aliæ gratiæ gratis datæ; ut probat Toletus, hic n. 67. & Suarez.

2. Influxerunt in hoc mare septena Spiritus S. charismata, aliæque virtutes tam Theologicæ, quàm morales, ut unanimis Sanctorum Patrum consensus confirmat. Excelluit Abraham Patriarcha fide, Moyses populi Dux mansuetudine, Elias Propheta zelo, Jobus patientiâ, Joseph castimoniâ, alii aliis virtutum ornamentis effulsere; at Maria omnibus omni virtutum genere eminet. Inter præstantes quoque legis veteris Heroïnas, Abigail prudentiâ, Judith fortitudine, Ruth honestate, Anna religione, Jahel sapientiâ, Esther proximi charitate enituit. At quotquot dotes in aliis sparset, in una Virgine fuere collectæ. Influxere in eam quoque variorum Sanctorum gratiæ singulares: Spiritus Prophetarum, charitas Apostolorum, constantia Martyrum, innocentia Confessorum, castitas Virginum, humilitas

litas

litas Viduarum, fecunditas Conjugatorum, gratia & sanctitas omnium Sanctorum. Imò ascendamus altius: refulsit in ea ardor Seraphinorum, scientia Cherubinatorum, magnificentia thronorum, autoritas Dominationum, potentia Potestatum, excellentia virtutum, sublimitas Principatum, sanctitas Archangelorum, & puritas Angelorum. Ita scribit S. Ephrem. in orat. de laudibus Virg. Intemerata, prorsusque pura Virgo Deipara, Regina omnium, sublimior caelicolis, honoratior Cherubim, sanctior Seraphim, & nullâ comparatione cæteris omnibus Saperis exercitiis gloriosior: & S. Bernardus: Quod vel paucis mortalibus constat fuisse collatum, fas certè non est suspicari tantæ Virgini fuisse negatum, quæ à nullo illustrium Sanctorum in gratiæ privilegiis excellitur.

3. Influxerunt in Virginem fluente gratiæ sanctificantis: at quantâ copiâ, impetûque, quis verbis expresserit: D. Anselmus in lib. de excell. Virginis ait: Immenstatem gratiæ & gloriæ & felicitatis tuæ considerare cupienti, ò Virgo, sensus deficit, lingua fatiscit. & D. Bonaventura in Speculo Virginis c. 5. Gratiâ Mariæ gratia verissima, gratia immensissima, gratia multiplicissima, gratia utilissima: immensâ fuit gratia, quâ Virgo fuit plena: immensum enim vas, non potest esse plenum, nisi immensum sit istud, quo est plenum. Mariâ autem vas immensissimum fuit, ex quo illum, qui cælo major est continere potuit. Tu immensissima Mariâ capacior es cælo, quia quem cæli capere non poterant, tuo gremio contulisti: tu capacior es

mundo, quia quem totus non capit orbis, in tua se clausit viscera factus homo.

Neque id mirum videri debet: quia *Fundamenta eius in montibus sanctis: psalm. 86.* Unde infert Docilissimus Suarez fundamenta sanctitatis & gratiæ Beatissimæ Virginis locata fuisse, ubi alii consummantur: & plenitudo gratiæ quæ in aliis finis fuit, & terminus, illi initium exitit & fundamentum. S. Vincentius Ecclesiastes Virginis celeberrimus exponens illud psalmi 48. *Fluminis impetus latificat Civitatem Dei, sanctificavit tabernaculum suum Altissimus: applicat B. Virgini: Fluminis impetus latificat Civitatem Dei, quia totum flumen gratiarum divinarum super eam in sanctificatione fuit effusum. In sanctificatione aliorum Sanctorum una gratiæ divini gutta aspergitur, in Virginem Mariam fluminis impetus alyeo pleno effunditur. Verè igitur Virgo beata gratiâ sanctificante plena fuit, quia omnis gratiæ fluente animæ sinu recepit.*

Atque in hac gratiâ, velut lena plena, & instar rupis in mari inconcussa stetit, ac vitæ totius decursu perseveravit: non illam mundi fascinatio, non carnis titillatio, non Dæmonis tentatio flectere, non honoris umbra, non voluptatis illecebra, non ulla peccati macula emollire aut è culmine gratiæ deturbare valuerunt.

Neque solum in gratiâ constantè perstitit, veràm etiam omnibus vitæ horis & momentis eandem mirificè auxit. Prædictus eruditissimus Franciscus Suarez 3. p. disp. 18. sect. 4. ostendit B. Virginem in primo vitæ momento, gratiæ plenitudine superâsse Sanctorum &

Ange-

Angelorum merita. Secundo instanti, ex tota habitus latitudine operando, gratia meritum duplicasse. Instanti tertio, quadruplicasse: quarto instanti octuplicasse: atque ita porro per singula amoris ac operationis instantia gratiam acceptam assidue duplicando usque ad 72. aetatis annum, quo mortem oppetit, quis cumulos, quis montes, quis fluvios gratiarum collegerit? Sanè ut infert Suarez, omnes omnino homines & Angelos simul sumptos superavit.

O verè vastum! ò profundum! ò altum! ò prope immensum pelagus! & ut cum S. Damasceno loquar orat. 2. *O abyssum gratiarum.* Cogor hic cum S. Anselmo l. c. repetere: Immensitatem gratia tuae O Virgo, considerare cupienti, sensus deficit, lingua fatiscit.

II. Vidimus Charissimi plenitudinem immensam gratia Beatissimæ Virginis & Matris nostræ dilectissimæ: nunc tantisper mentis oculos à Virgine ad nosmetipsos reflectamus. Beatissima Mater ac Patrona nostra est gratia plena, & quid nos ejus Filii? Illa est plena, nos inanes coram oculis ejus comparabimus? absit, absit: hoc nostrum deinceps in omni vita erit studium præcipuum, hic labor, hæc industria, ut Divæ Virginis exemplo, non solum in gratia, initio vitæ religiosæ acquisita, perseveremus, sed etiam indies, per continua virtutum variarum exercitia augere studeamus, quo & in vita & in mortis hora, & in divini judicii bilance positi, gratia pleni, pro capacitate nostra, reperiamur. Neque desunt nobis in Societate occasiones, indies & in horas & in momenta, si volumus, nova licet gra-

tia capere incrementa, quod ut a lacrius præremus, juvat divinæ gratia valorem, dignitatem, præstantiam ac nobilitatem intimè perspicere: hoc enim mirificè tepescences excitat.

Agedum igitur, videamus. Quid est gratia? Theologis profundissimis, donum est supernaturale, quo formaliter Sancti, Deo grati, & Filii Dei adoptivi constituimur. Quid est gratia? Divinorum Voluminum Interpretibus, est thesaurus absconditus in agro cordis, omnibus Mydæ, Cræsi que thesauris infinite præstantior. Est margarita pretiosa, omnibus Cleopatræ & Indiæ gemmis unio-nibusque longè excellentior; pro quâ reperienda & augenda meritò quis expendat omnia, ut eam reperiat, augeatque atque ita oculis Summi Numinis placeat magis. Est vestitus Sponsus deauratus, quo si amiciatur anima, cor Sponsi cœlestis mirificè recreat, totamque Superùm curiam in admirationem & amorem pellicit. Est arrha indubitata nostræ salutis: est pignus futuræ beatitudinis, est hypotheca securissima aternæ felicitatis, quam si in hora mortis repererit in anima cœlestis Sponsus, illico eandem in Regiam suam, in thalamum suum, velut Amicam, Filiam, Sponsam introducet. honorum aternorum titulis, bonorum maximorum thesauris, voluptatum immarcescibilem rosas coronandam.

Quod si sæculares tantam adhibent diligentiam, laboremque tantum ut gemmas, aurum, thesauros, gratiamque Regiam erga se augeant: quanto studio Filiis lucis laborandum erit, ut gratia thesauros, indies, magis magisque

O. 2 adaugea-

adaugeamus : cum vel unicus gratia gradus, quem opere aliquo pio, aut virtutis actu promeremur, omnes totius mundi opes, gazasque quam longissime pretio & dignitate superet; cum sit semen perennis gloriae, quae gratiae respondet?

Quae cum ita sint, Charissimi, gratiosissimam Virginem, Dominam nostram augustissimam, & Matrem dilectissimam, gratia plenam esse gaudeamus; ex animo ei gratulemur: omnibus Angelicis, beatisque Spiritibus gratia superiorem veneremur. Deinde ejus exemplo gratia quodque repleri conemur; pretiosam gratiae margaritam constanter tueri & conservare allaboremus: si pro ea nobis auferenda aut minuenda, Mundus obtulerit fumum honoris, aut Plutus pusillum auri, argenteve rutilantis, aut Cupido stillam praeponderit mellis aut venerae voluptatis. Dicamus generose; Facecite stolidi nundinatores; nos tanti poenitere non emimus: sumus gratiosi Mariae Filii, JESU Socii, erimusque, dum spiritus hos reget artus; nec vel momento gratiae exortes. JESU & MARIAE hostes nos esse patiemur.

Denique exemplo Divae Virginis, & Filii ejus, ut aetate ita gratia proficiamus, eandem indes amplificare nita-

mur: quot preces fundimus, quot in coelum suspiria mittimus, quot vicibus, exhomologeseos aut synaxeos Sacramenta frequentamus; quoties Sacerdoti ad aram facienti, Missae sacrificio adflamus; tot gratiae & gloriae gradus acquirimus: imò quot pia intentione verba proloquimur, quot grammata legimus, quot apices pingimus, quot pedum gressus, quot manuum motus, quot oculorum ictus, quot arteriae pulsus numeramus, tot hic gratiae, ibi gloriae gradus obtinebimus. Ergo dum tempus habemus operemur bonum, augeamus gratiam; duplicemus gloriam, qua tota aeternitate perfuamur: quidquid modo acquirimus, aeternum possidebimus; quidquid modo negligimus, aeternum carebimus; damnum hic pariter & locrum aeternum est.

Cum verò nihil absque gratia divina valeamus; coram te, Maria Mater gratiae, supplices prosternimur; per te gratia plenam, à Filio tuo omnis gratiae thore & fonte, veluti per canalem in nos gratiae fluentia deriventur: ut pro modulo nostro, gratia repleti, semper perseveremus in gratia, indes crescamus in gratia, donec tecum & cum Filio tuo gratiosissimo perenemus in gloria.

EXHOR-

EXHORTATIO II.

PRO FESTO ANNUNTIATIONIS

B. V. MARIÆ.

Quomodo Dominus cum illa fuerit.

T H E M A.

Dominus tecum. Luc. c. 1.

Uibuscunque laudum & encomiorum titulis Virginem Deiparam, gratiosissimam Patronam, dominam ac matrem nostram honoraverimus; eos omnes, si penitus inspererimus, è præsentia speciali, assistentia & conjunctione Dei cum Virgine, velut è sole radios, è fonte rivulos promanare deprehendemus. Nuncupat Angelus Virginem gratiâ plenam; promittit Elifabetha Benedictam inter mulieres; ipsa se ab omnibus generationibus Beatam prædicandam prophetat. Alia atque alia depromit Ecclesia è Scripturæ divinæ fontibus elogia: at omnia hæc è præsentia, assistentia, & conjunctione Numinis peculiari, hoc à verbo, *Dominus tecum*, significatâ pul-

lulare, non est quod ambigamus. Unde enim tantam nactus benedictionem Patriarcha Isaacus, nisi è præsentia atque assistentia Dei Gen. 26. ei promissa: *Eroque tecum & benedicam tibi.* Unde tanta Jacobo Patriarchæ in laboribus prosperitas, successus in negotiis, robor in adversis, nisi è promissa Gen. 26. divina præsentia & assistentia? *Ero custos tuus, quocumque perveneris.* Unde tot palmæ & lauri, tot victoriæ & triumpho à Duce belli generosissimo Josue reportati, nisi ex peculiari præsentia & assistentia Domini, per Moysen eidem promissa? Deut. 31. 8. *Dominus qui Duxor est vester, ipse erit tecum.* Unde denique tot negotia prosperè confecta, tot periculosa certamina, tot ardua prælia, per Gedeonem, Davidem, Juditham, aliisque populi Israëliti Duces, feliciter gesta, nisi ex præsentia & assistentia Altissimi, ut Pagina sacrae luculentè

O 3 testan-

testantur. Ex hac igitur radice, *Dominus tecum*, omnis gratia, omnis gloria, omnis benedictio, omnis felix expeditio, omnis victoria & adorea enascitur.

Considerabimus proinde, in præsentia, quâ ratione fuerit cum Virgine Beatissima *Dominus*, exponendo hoc Angelicam dictum: *Dominus tecum*. 1. Per modum appreciationis. 2. Per modum affirmationis. 3. Per modum individue conjunctionis & Societatis. Ipsamque Virginem demissè rogabimus, ut præsentiam assistentiâque divinam specialem & nobis exorare non dedignetur.

I.
Dominus
tecum
vox salu-
tationis.

I. Angelica verba, *Dominus tecum*, per modum salutationis prolata esse, docet Cajetanus. Apud Hebræos enim olim hæc usitata fuit salutandi, apprecandique formula: hac enim phrasi Geodeonem Heroem strenuissimum salutavit Angelus: *Judicum 6. Dominus tecum virorum fortissime!* Hæc ratione Booz mellores suos in agro visitans, eisdem salutem impertiebatur, dicens: *Dominus vobiscum. Ruth. c. 2.* Simili modo Rex David Salomoni Filio suo, sub vitæ finem benedicens precabatur: *Nunc ergo Fili mi, sit Dominus tecum & prosperare. 1. Paralip. 22.* Eadem loquendi formulâ etiam Saul ipsum Davidem, contra Goliathum in certamen singulare dimittebat, *1. Reg. 17. Vade & Dominus sit tecum.*

O Virgo benedicta, liceat hodiernâ die nobis Filiis tuis, nostrum erga te affectum, benevolentiamque contestari, te amanter salutando, benevolèque apprecando, cum Angelo paranympho tuo: *Dominus tecum* Virginum sanctilli-

ma! *Dominus tecum* sic, ô Maria! peroperationem potentie suæ, tanquam *Dominus* cum ancilla suâ, sic enim te hodie nominasti; sicut cum Moyse fuit, quo dicente: *Quis ego sum, ut vadam ad Pharaonem & educam Filios Israël ex Ægypto?* Respondit *Dominus*: *Ego tecum ero*, manu scilicet potenti, ad populum è servitute Ægyptiaca vindicandum. Exodi 3. Ne ergo dixeris ô Virgo! quæ sum ego, aut *quomodo fiet istud? Ego tecum ero.* *Dominus tecum* erit: *Spiritus Sanctus superveniet in te; ne timeas.*

Deinde *Dominus tecum* sit, per directionem, velut Naucleus cum nave *Dominus tecum* sit, per protectionem, à periculis, veluti Aquila cum nido suo, quem defixo oculo respicit: *Dominus tecum* sit per consolationem, velut mater cum infante: *Dominus tecum* sit per amicitiam & gratiam, ut amicus cum amico. Denique *Dominus tecum* per incarnationem, tanquam Filius cum Matre.

Hæc sunt, ô Virgo sanctissima! vota & desideria nostra ex singulari in te amore profecta: hæc sunt quæ tibi apprecamur, Matri Filii, Patronæ Clientæ: hæc quoties verbis Angeli te salutamus, ex animo vomemus: id tantum optantes, & humillimè flagitantes, ut tu vicissim cuilibet nostrum benedicat. Apprecare igitur & precare efficaciter cuilibet è nobis dicendo: *Dominus tecum* sit cum illo ut *Dominus* cum servo Navarchus cû navigio, Aquila cum pullo, Frater cum Fratre. Precare cuivis: *Dominus tecum* sit in studiis & negotiis; in laboribus & ærumnis, in dubiis & periculis; prosperis & adversis: *Tecum* sit in tentationibus

rationibus, in afflictionibus, in persecutionibus, in somno & vigilia, in gaudio & tristitia, in solatio & angustia, in exilio & in patria, in vita & in morte, in iudicio & in Paradiso. Atque hæc est primò vox apprecantis.

II. Deinde Dominus tecum, ab Angelo prolatum, ex communiore Patrum Sanctorum sententia est formula affirmationis, seu vox affirmantis. Veluti olim Deus ipse affirmavit Gen. 26. *Noli timere; ego tecum sum.* Et Nathan Prophetæ Davidi asseveravit. 2. Reg. 7. *Omne quod est in corde tuo, vade, fac: quia Dominus tecum est.* Et Dominus ad Paulum: *Ego sum tecum.* Act. 18. 20. Pariter hodie in festo, Virginem alloquitur Angelus: *Dominus tecum:* ut fautor tuus, ut amator, ut defensor eritque paulò post ut Filius. *Dominus tecum:* pauca verba, sed quæ multa continent mysteria, beneficia plurimà complectuntur; nam ô Virgo!

1. *Dominus tecum est,* velut Sol in Cælo, ut radiis divinitatis suæ te illuminet: velut sponsus in thalamo, ut ardentissimo amoris vinculo se tecum uniat: vel Numen in templo, ut omni benedictione cælesti te cumulet. 2. *Dominus tecum est in corde* vel ut Augustinus loquitur in mente, unde *gratiâ plena.* Lucæ 1. *tecum est in ore: Unde eloquium tuum dulce.* Cant. 4. *Tecum est in operatione; unde manus tuæ distillantur myrrham.* Cant. 5. 3. *Dominus tecum.* id est tota SS. Trinitas tecum est. Pater tecum est, quia te elegit ut es *es pulchra ut Luna, electa ut Sol.* Cant. 6. Filius tecum; quia, quia se tibi desponsavit: *ipse tanquam sponsus Psal. 118.*

Et qui sponsus est, habet sponsam. Joan. 3. Spiritus Sanctus tecum, quia te consecravit: unde *benedicta* Luc. 1. Unde sacrarium Spiritus Sancti, ut canit Ecclesia. 4. Tecum tota SS. Trinitas, quia tecum Potentia Patris te fecundans: ut eundem gignens Filium, cum ipso dicere valeas: *Ego hodie genui te.* Tecum Sapientia Filii, ad dignitatem Matris Dei te preparans atque erudiens. Tecum Spiritus S. puritatem concipientis illibatam conservans. 5. *Dominus tecum,* quasi Pater cum Filia, quam vigilanter custodit: quasi Rex cum Regina, quam sublimi honore excolit: quasi Sol cum Luna, quam splendore virtutum illustrat: quam ab omni peccato originali & actuali præservat: quam ab omni fornicæ & concupiscentia liberat. 6. Denique *Dominus tecum,* ut exponit Doctor Angelicus 3. p. q. 30. a. 4. cum S. Augustino, Hieronymo, Petro Damiano & aliis: *Dominus tecum,* excellentissimo modo, quomodo cum nullo mortalium fuit, scilicet per conceptionem & incarnationem Verbi; non peractam, sed mox peragendam. Augustinus *serm. 2. de Annunt. Tecum,* inquit, *Dominus in corde; tecum in ventre; tecum in utero; tecum in auxilio.*

Ave igitur, gaude, plaude, lætare ô Maria! Nos de hac Dei præsentia & assistentia, & vel maxime de dignitate materna ex animo tibi gratulamur. Aureſque arrigimus, dum hoc à te documentum accipimus, & cuilibet nostrum dicentem audimus: *Fili mi, si peccati lethalis expers es, ut omnem Religiosum decet: si gratiâ Dei sis præditus, cujus signa adeò luculenta in anima*

anima tua reperis; & Dominus tecum est: in anima & corpore, in memoria, intellectu & voluntate, in corde, ore & opere. Tecum est velut Sol in caelo, ut tenebras tuas excutiat; velut Sponsus in thalamo, ut per charitatem te amplectatur; velut Numen in templo, ut te sanctificet; Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos. Tecum est Potentia Patris, ut te protegat; Sapientia Filii, ut te instruat; Bonitas Spiritus Sancti, ut suis charismatis te locupletet. Dominus tecum est, velut Rex in throno: Siquidem anima iusti thronus est Sapientia, in quam se transfert. Sap. 7.

Gaude igitur & plaude, Anima Religiosa: quia Deus in te velut in folio suo residet. 1. In hoc animae tuae throno sedet Deus, dans tibi quolibet momento facilem accessum, ad proponenda accipienda, quaecunque cupis; quod nullus Regum concedit vel familiarissimo. 2. Seder in hoc throno animae tuae Dominus sine intermissione cogitans de omni bono tuo; Cogitans cogitationes pacis & non afflictionis. Jerem. 29. 3. Seder in hoc throno dans decreta beatorum Spiritibus, ut te custodiant in omnibus viis tuis, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum; & hostes stygios te potentiores arceant. 4. Seder in throno animae tuae, tanquam caput in membra, tanquam vitis in palmites jugiter influens; ut fructus bonorum operum copiose producas. 5. Seder in throno animae tuae, eandem virtutum cimeliis exornans; meritorum praemia promittens, consolationibus caelestibus te amplexans; in omnibus te juvans, in omnibus actionibus internis & externis tibi

serviens magis, quam ullum mancipium Domino suo deserviat. 6. Denique Dominus tecum est, residens in throno animae tuae, ibidemque, ut paucis multa complectar, cum S. Laurentio Justiniano: Terret ut Dominus, protegit ut custos, hortatur ut Pater, docet ut Magister, cohabitatur ut Frater, nutrit ut Mater, blanditur ut Amicus, amplectatur ut Sponsus, illustrat ut Veritas; praevenit ut Bonitas, se manifestat ut Lux; loquitur ut Verbum, dulcorat ut Sapientia, salutarique praestat ut Vita.

III. Tertiò haud incongruè Dominus tecum, exponemus, per modum conjunctionis & individuae familiaritatis & societatis: in omnibus enim propriis mysteriis, JESUS cum MARIA reperitur. 1. Dominus tecum, ó Virgo! cum invenitur à Pastoribus, cum adoratur à Magis; cum fugit in Ægyptum; Erit enim ascendet Dominus, inquit Prophetata Isaias c. 19. Super nubem levem, & ingreditur Ægyptum. Tu, Virgo, nubes levavis es, aut brachia tua inter quae in Ægyptum defertur, & per quae ex Ægypto in Judæam reducitur. 2. Dominus tecum, ó Domina, cum in templo praedictatur, & à Simeone & Anna benedictur: cum in templum duodennis progreditur; & licet brevi temporis intercapedine te reliquerit, ut amorem tuum probaret; tecum tamen erat, in tuo recumbens affectu & desiderio ardentissimo. 3. Dominus tecum, ó Mater! dum primum patrans prodigium in Cana, aquam convertit in vinum; cum rubis Evangelium praedicat, cum arborem crucis conscendit; cum redivivus à morte resurgit, tibi que desolata dicere poterat:

terat : *Exsurrexi & adhuc tecum sum.* Imò adhuc tecum est & erit per specialem gloriam, corà æternitate.

Quicumque igitur ex vobis, Charissimi, vult esse cum Jesu, sit & ipse cum MARIA; quia nec JESUS à MARIA, nec MARIA à JESU separatur. Concludam ergo cum religiosissimo Thoma Kempensis sermone ad Novit. *Bonum est cum Maria Jesum adorare; jacentem in præsepio, cum Maria Jesum in ulnis portare; cum Maria Jesum quærare, cum Maria & Jesu in Nazareth habitare; cum Maria Jesum plorare, cum Maria Jesum sepelire; cum Maria & Jesu resurgere, cum Maria & Jesu caelos ascendere, cum Maria & Jesu vivere & mori desiderare.*

Ecce Charissimi, triplicem sensum Verborum Angelicorum, Dominus tecum. 1. Est vox salutationis & appreciationis: apprecemur hoc, ut dictum est Virgini indies, dum eam salutamus, ut & ipsa precetur nobis: Dominus tecum, in precibus, in studiis, in necessitatibus & omnibus actionibus: hæc enim apprecatio, non erit vacua, nec fructu carebit. 2. Est vox affirmationis: affirmamus; credamus, & gratelemur Domi-

num cum Virgine esse; præsertim per Conceptionem & Incarnationem, quâ Dei Mater, & hominum, Angelorumque Regina constituitur; & votum ipsius audiamus optantis, ut Dominus quoque nobiscum sit, per gratiam, assistentiam, & auxilium, & velut in throno in nobis resideat, nos exaudiens, custodiens, influens, consolans, docens, illuminans, blandiens, nutriendus, amplectens & salvans. 3. Est vox conjunctionis: quia nec JESUS sine MARIA, nec MARIA sine JESU reperitur: arcta est familiaritas, individua conjunctio & unio dilectionis. Simus ergo & nos conjuncti cum JESU & MARIA; ut JESUS & MARIA sint nobiscum: *Felix anima, inquit Thomas de Kempis l. c. qua habet Jesum & Mariam, familiares amicos in hac vita, sodales in mensa, comites in via, provisores in necessitate, consolatores in tribulatione, adiutores in periculo, consultores in dubiis, susceprores in extremis. Igitur age ut semper Jesus sit tecum, sicut cum Maria; & hoc habe pro solatio, in hujus mundi exilio, Jesum & Mariam habere in cordis hospitio.*

P

EXHOR.

EXHORTATIO I.

PRO FESTO B. M. V. ASSUMPTÆ.

Ostendit B. Virginem optimam partem elegisse, càmque eligendam esse à nobis.

T H E M A.

Maria optimam partem elegit. Luc. 10.

Agnus Propheta
Isaias c. 7. v. 14.
claris disertis-
que verbis de
Christo Salvato-
re nostro, e-
jusque Matre
benedicta vari-
cinatur: *Eccce Virgo concipiet, & pariet fi-
lium; & vocabitur nomen ejus Emmanuel:
butyrum & mel comedet, ut sciat reprobare
malum & eligere bonum.* In hac promif-
sione prophetica spondet Propheta Fi-
lium Virginis inter alias operationes,
hanc quoque habiturum; ut ex omnibus
eligat bonum, sive optimum; deterius
verò rejiciat. Pro quibus autem eligit
optimum? Utique non solum pro se ac
nobis, verum etiam pro dilectissima
Matre sua. Hinc comedit butyrum,
quod est optimum lactis, & mel, quod
est optimum floris; pro illa igitur haud
dubie optimum, quod in caelo terraque

reperitur, eligit; optima dona ac gra-
tias, quas in Angelis & hominibus re-
perit, illi impertiet.

Hujus rei figuram præclaram sugge-
rit L. 1. Regum c. 8. v. 9. ubi Deus per Sa-
muelem jus Regis populo proponit; &
ait: Hoc erit jus Regis: *Optima quaque
tollet sibi.* Quod autem Deus Regibus
Israël concessit, illud utique Matri suæ,
coeli terræque Reginae non denegavit:
Hoc erit jus coeli terræque Reginae: *Op-
tima quaque, quæ in caelo ac terra repe-
riuntur, tollet sibi:* ex omnibus donis,
gratiis & favoribus, Mariae debentur
optima. Hac de causa verba illa à Chris-
to de Maria Magdalena dicta, Ecclesia
B. Virgini applicat: *Maria optimam par-
tem elegit.*

Ostendam itaque in dictione præsen-
ti, quâ ratione B. Virgo optimam par-
tem elegerit: & quomodo nos ejus
imitatione & exemplo optimam par-
tem eligere oporteat.

I. Virgi-

I. Virginitas res duas, sive duas partes complectitur: una est puritas, altera sterilitas seu infecunditas: nam ea ex una parte est pura, casta, modesta & immaculata; ex altera verò parte est sterilis, infecunda & sine prole. Optima ex his duabus pars est puritas, ac propter hanc altera toleranda est. At *Maria optimam partem elegit*: Virginitatem puram illasamque servavit; sed simul fecunditatem habuit, infecunditatem rejecit, verum id ex se non habuit, sed tanquam donum prorsus singularare à Divina Majestate ex ejusdem gazophylacio accepit. Ut *Isaias* diu ante prædixit: *Ecce Virgo concipiet & pariet Filium* c. 7. 14. Religiosus Societatis in sensu morali imitetur B. V. habeat virginitatem seu castitatem & simul fecunditatem, ut multos Christo & in Christo pariat filios; quemadmodum de se agebat S. Paulus: *In Christo IESU per Evangelium ego vos genui* 1. Corinth. 4. 15. & simul castitatem ut pupillam oculi puram & illasam conservet.

II. Maternitas quoque duas habet partes: una est fecunditas, quæ filios parit; altera est incommoditas & tristitia: ut Christus Dominus agebat: *Mulier cum parit tristitiam habet*, Joan. 16. 21. *Maria optimam partem elegit*: B. Virgo concepit quidem & peperit Filium, verum incommoditatem, tristitiam & dolorem aliis mulieribus reliquit. *Unum est*, ait S. Bernardus serm. 8. de Assumptione: *in quo nec primam similem vise est, nec habere sequentem: Gaudia Matris habens cum virginitatis honore. Sed hoc Maria privilegium est, non dabitur alteri, singulare est, sed continuo etiam indivisibile invenitur*,

Religiosus Societatis in sensu morali hoc privilegium procurare nitatur: ut & Mater sit, multos Christo gignens filios, sed sine tristitia & dolore: *Hilarem enim datorem diligit Deus* 2. Corinth. 9. 7. Sive concionando pariat filios Christo, sive catechizando, sive docendo in scholis, sive exhomologeses excipiendo in templis, sine tristitia, sine dolore, imò cum gaudio omnia faciat, & B. V. imitabitur.

III. Vita activa geminas habet partes, à quâ Martha in Evangelio hodierno occupata fuisse legitur: una est occupatio, altera sollicitudo: illa enim Dei & proximi amore strenuè est occupata & laboriosa; sed simul multis est molestiis, curis & distractionibus implicata; *Martha Martha sollicita es, & turbaris erga plurima*. Lucæ 10. ait Christus: *Martha placet mihi quidem occupatio & labor tuus, quem in coquendo, me meosque discipulos tractando exhibes; ac displicet nimia sollicitudo & turbatio. At Maria, B. V. optimam partem elegit*. Illa quidem Christo ministravit fideliter, sed nunquam sollicitudinibus & turbationibus locum dedit, semper Deo interiori occupata, & in eo defixa.

Religiosus Societatis imitetur B. Virginein, dedat se vitæ activæ, sed sollicitudinem proscribat, studeat, legat, rudes doctrinâ imbuat, missiones obeat, pro concione dicat, ægros & incarceratos invisat, sed perturbationes proscribat, Deo per meditationes, orationes & suspiria amorosa intimè conjunctus.

IV. Vita contemplativa duas habet partes, negotium & occupationem cum

Deo, sed otium cum proximo. *B. V. Maria optimam partem elegit*: Semper enim fuit occupata cum Deo contemplationi Deitatis intenta, & simul Humanitati Christi ferviendo, alendo, sustentando, veliando occupata.

Religiosus Societatis rursus etiam in hoc B. Virginem imitetur, sit conjunctus cum Deo, & simul invigilet proximo: habeat contemplationes & meditationes, sed in speculatione divinae Majestatis non sistat, sed ad proximum quoque perficiendum, salvandumque orationem dirigat; ut enim D. Thomas docet: Perfectius, adeoque Deo gratius est, contemplata aliis tradere, quam solum contemplari.

V. Passio, sive pati duas partes continet, dolorem, & perturbationem. Patet id in nobis ordinari; si adversa patiamur, nos ipsos regere nescimus, deijcitur, turbamur, querimus, lamentamur, & quandoque adversitatis Authoribus irascimur & imprecamur. *B. V. Maria optimam partem elegit*: scilicet. adversitates, dolores, contemptus, ut prædixit ei S. Simeon: *Tuam ipsius animam dolorem gladius pertransibit*. Sed tanta resignatione & patientia de manu Domini accepit, ut nec minimam perturbationem senserit, nec minimam querelam protulerit: sed semper dixerit. *Fiat voluntas tua: fiat mihi secundum verbum tuum*.

Religiosus Societatis imitetur B. Virginem, eligat pati pro & cum Christo, sed sine murmure, sine querela, sine vindicta: exemplo etiam Apostoli, qui dicebat: 2. Corinth. 4. *In omnibus tribulationem patimur, sed non angustiamur*

(non coarctamur, non suffocamur, ut vertit Syrus) *Aporiamur, sed non desistimus*, aporiamur, id est ut explicat S. Ambrosius, rerum omnium penuriam premimur, at non opprimimur. *Persecutionem patimur, sed non derelinquimus, deijcitur, sed non perimus*. Vasa fictilia ex alta turri deijci & non frangi aut perire mirum est: q. d. licet simus vasa fictilia & ex altissimis persecutionum turribus deijciamur, non tamen frangimur nec perimus. *Semper mortificationem IESU in corpore nostro circumferentes, ut & vita IESU manifestetur in corporibus nostris*.

VI. Gaudere & honorari, seu prosperitas, gaudium, dignitas & honestas, duas partes numerat, scilicet. ipsam prosperitatem, latitiam & honorem, & superbiam ac elationem animi: nos dum mines in prosperitate, & honore facile extollimur, evanescentes, alios contemnimus, nosque illis meliores esse censemus: *But macht Muth* (But thut selten gut, dicimus in adagio. *B. V. Maria optimam partem elegit*: Deus illam magnis donis & favoribus cumulavit, in Conceptione & partu Filii, in Magorum adoratione; in electione ad Maternitatem, in Salutatione Archangeli Gabrielis: at illa constanter in humilitate sua stetit: *Salutat illam Angelus gratia plenam*: at illa se ancillam dominat. *Salutat illam Elisabeth Matrem Domini, inter mulieres benedictam*: sed illa se deprimit. & ancillam nuncupat: *Ecce ancilla Domini. Fecit mihi magna qui potens est, fecit potentiam in brachio suo*: Sed ego minima ancilla Domini sum & maneo.

Reli-

Religiosus Societatis B. V. imitetur & optimam partem eligat; si prosperum res ejus successum nanciscantur: deprimat se: Deoque gloriam tribuat: *Non nobis Domine non nobis, sed nomini tuo laudiamur.*

Si plausum & honorem in studiis, dispersionibus, concionibus, actionibus referat: humiliet se; dicatque cum Apollolo: *Soli Deo honor & gloria.*

VII. In morte duas reperimus partes: una est unionis inter corpus & animam dissolutio; altera quæ sequitur est corporis corruptio & incineratio, & consumptio à vermibus. B. V. Maria optimam partem elegit, alteram rejecit. Mortem & unionis solutionem libenter de manu Dei accepit; eò quòd lumen Dei mandatum in omnes mortales editum fuerat; teste Apostolo: *Statutum est omnibus hominibus semel mori.* Et quia hoc Dei mandatum Christus ejus Filius non detraxit, sic nec ipsa Virgo ab eo eximi voluit; estque mors bona; finis miseræ, initium felicitatis æternæ. Itaque Maria hanc optimam partem elegit: sed alteram scilicet corruptionem & incinerationem carnis feliciter evalit. Sicut etiam de Christo Domino vaticinatus fuit Propheta Psalm. 15. 9. *Non dabis sanctum tuum videre corruptionem.* Quia is expers fuit omnis peccati, & Sanctus. Imò Sanctus Sanctorum: ita quoque B. Virgo corruptionis, incinerationis & putrefactionis expers fuit, quia à peccato tam originali, quam actuali immunis extitit: corruptio autem est pœna peccati, post Adæ peccatum mox inflata: *Pulvis es & in pulverem reverteris Gen. . .*

Ubi ergo cessat culpa, cessat pœna. Ac proinde sicut Arca B. V. figura ex lignis impurribilibus compacta fuit, ita pariter ipsa B. Virgo incorrupta permanit.

Religiosus Societatis hoc B. Virginis privilegium obtinere nequit; pulvis est & in pulverem revertetur; sed hoc præferet, ut corpus in hac mortali vita à vitis & peccatis præsertim fectis incorruptum fervet; eligatque meliorem partem, non nimium illi indulgendo, sed fitecendo, castigando, mortificando, ut post incinerationem & corruptionem temporalem, ad incorruptionem reurgat æternam in die judicii.

VIII. Gloria cœlestis duabus constat partibus: una est gloria animæ; altera gloria corporis. Plerique mortales, qui salvi sunt, corpore in terra relicto, quoad animam solam beatitudine donantur, donec in novissimo die corpus resuscitetur & pariter gloriâ æternâ donetur. At B. Virgo Maria optimam partem elegit, quando in cœlum assumpta, non solum quoad animam verum etiam quoad corpus. Ut ultra mille & sexcentos annos tenuit & tenet S. Mater Ecclesia, Prædixit id Vates Regius Psalm. 131. 8. dum ait: *Surge Domine in requiem tuam, tu, & Arca sanctificationis tue: Tu, & Arca sancta, in qua 9. mensibus requievisti.* Præcinuit quoque idem David Psalm. 44. 10. *Astitit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate.* Quem locum S. Athanasius in Evangel. de sanctissima Deipara exponit: dum inquit: *Nunc adest Regina à dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata sole, luna & siculis; Regina & Domina & Mater Dei à dextris filii*
P 3 ubique

ubique regnantis . . . Non quasi sine corpore & carne assistat, sed quod induta sit incorruptibilitate & immutabilitate: quantum ad carnem. Consentit Athanasio S. Bernardus ita dictum textum explicans: *Assitit Regina in corpore glorioso, ut cuius splendore, post Filium, tota luceat Civitas Beatorum.* Ad stipulatur S. Augustinus sermone de Assumpt. *Latatur, inquit, Maria corpore & anima glorificata, per proprium Filium, quem genuit, quem fovit, quem aluit Dei Genitrix, Dei Ministratrix, Dei que Servatrix.* Juxta illud Joan. 12. 26. *Si quis mihi ministrat, me sequatur. & ubi ego sum, illic & minister meus erit: de qua quoniam aliter sentire non audeo, aliter dicere non presumo.* Cum enim illa peculiari ratione Christo, præ omnibus Sanctis servaverit, decuit etiam peculiari ratione esse cum Christo filio suo in gloria, cum corpore & anima.

Religiosus Societatis hanc gratiam, hoc Virginis privilegium habere nequit: sed hoc præstare conetur, ut exemplo B. Virginis, Christo fideliter ministret, serviat, gloriam ejus querat pro viribus & augeat; ita post aliquod tempus, corpus & anima erit cum Christo & B. V. in gloria.

Quapropter finis, & cum Moysè dico: Deut. 30. 19. *Testes invoco hodie caelum & terram; quod proposuerim vobis vitam & mortem, benedictionem & maledictionem: Elige ergo vitam ut vivas tu.* In virginitate sunt duo, puritas & sterilitas; elige exemplo B. V. optimam partem, puritatem & spirituales fertilitatem.

2. Maternitas habet duo, fecunditatem & dolorem: elige optimam partem fecunditatem & gaudium spirituale. 3. Vita activa continet duo, occupationem & sollicitudinem, elige optimam partem, occupationem & laborem, sed sine sollicitudine. 4. Vita contemplativa complectitur duas occupationes cum Deo, & otium cum proximo. Elige optimam partem, & meditationes tuas ad proximum quoque juvenum & perturbationem. Elige tu optimam partem, pati pro Christo, sed absque animi perturbatione. 6. Prosperitas habet duo, exultationem & exaltationem animi. Elige optimam partem & in omni prosperitate & honore te humilem exhibe. 7. In morte reperitur duo, solutio unionis & corruptio. Elige optimam partem, incorruptionem peccati, ut tota aeternitate maneat incorruptum. 8. In gloria invenitur duo, animæ & corporis beatitudo. Ita fideliter Deo ministres, ut post tempus aliquod, anima & corpus tuum, mereatur esse cum Christo in gloria. Elige igitur sed secundum Regulas recte electionis, à S. P. N. Ignatio propolitas, hoc elige, quod in hora mortis & in die iudicii te elegisse optares; ita non aberrabis, sed ita eliges, ut aliquando in celesti gloria, cum Christo Domino, cum Beatissima Virgine, omnibusque Sanctis optimam partem fruaris, que non auferatur à te in æternum.

Amen.

EXHORTATIO II.

PRO FESTO ASSUMPTIONIS B.M.V.

Ostendit, sicut Christus B. Virginem, ita animam Religiosam
vocare ad perfectionem & coronam.

T H E M A.

Veni de Libano Sponsa mea, veni de Libano, veni; corona-
beris. Cant. 4. vers. 8.

Radix textus, ubi & totum Canticum Cantico- rum, ex mente Interpretum, triplicem continet sensum: primus est adæquatus ac totalis de Christo & Ecclesia: secundus principalis de Christo & Beatissima Virgine: tertius partialis de Christo & anima sancta. Alloquens igitur Christus Sponsam suam: *Veni de Libano sponsa mea.* 1. In primo sensu vocat Ecclesiam Gentium ad Christianismum, ut veniat de monte Libano, Amana, Sanir, & Hermon, qui siti erant in vicina Judææ in Phœnicia, ubi habitabant Infideles & Gentiles; ut veniant ad veram Ecclesiam in Jerusalem, ad montem Sion, ad montem Oliveti & Cal-

varia, ubi Christus captus & crucifixus est, quò in eum credant, atque ita Ecclesia Christianorum aggregentur. 2. In sensu secundo vocat B. Virginem ad summam perfectionem ac deinde ad cœlum, ubi tanquam cœli, terræque Regina sit coronanda. 3. In tertio sensu Christus vocat animam à statu peccati ad poenitentiam & gratiam: à concupiscentia carnis, quam significat *Amana*, ad castitatem; à concupiscentia oculorum & avaritia, quam significat *Sanir*, ad paupertatem: à superbia vitæ, quam significat *Hermon*, ad humilem obedientiam.

Nos relicto sensu primo, secundum & tertium exponemus ac declarabimus; sicut B.V. vocata est ad perfectionem & coronam, ita quemlibet Tiro- nem à Christo ad perfectionem & coronam evocari.

I, *Veni*

I.
Vocatio
B. V. ad
perfectio-
nem.

I. *Veni de Libano Sponsa mea.* Christus Dominus Sponsus dilectissimus ac speciosissimus, Beatissimam Virginem, Matrem suam, tanquam Sponsam singulariter ab aeterno dilectam; ab initio usque ad finem vitae, per singulares illustrationes, per singulares inspirationes, per singulares excitationes, & motus voluntatis ac denique per singularissimas, extraordinariasque gratias ad majorem & majorem perfectionem vocavit. *Veni de Libano Sponsa mea.* Ubi ter dicit *Veni*; excitans eam ad apicem perfectionis triplicis vitae.

1. Enim vocavit eam ad summam animae puritatem; atque illa sic vocationi & gratiae Dei est cooperata, ut tota vitâ, nec mortale, nec veniale, nec originale peccatum habuerit; ut ipse de ea testatur Cant. 4. *Tota pulchra es Amica mea & macula non est in te.*

2. Vocavit eam ad apicem omnium virtutum; in quibus illa singulis diebus, horis & momentis, ita profecit, gratiae Dei cooperando, ut plena fuerit altissimis virtutibus, humilitatis, patientiae, obedientiae, paupertatis, castitatis, charitatis. Eaque de causa à Sponso vocatur *Hortus conclusus*, omnium virtutum floribus exornatus. Cant. 4. vocatur *Paradisus malorum granatorum*, ibidem. In quo *Cyprus cum nardo, nardus & crocus, fistula & cinnamomum, myrrha & aloë, cum omnibus primis unguentis*; id est omnes virtutes perfectissimae atque excellentissimae reperiuntur.

3. Vocavit eam ad summam perfectionem charitatis, quae apex est per-

fectionis. Hinc ipsa testatur: *Amore langueo*; id est ægra sum præ amore: atque hoc amore cor Sponsi vulneravit, & ad mutuum amorem pellexit: *Vulnerasti cor meum Soror mea Sponsa.* Cant. 4. *Pulchra ut Luna, electa ut Sol.*

Atque hic est sensus principalis, transeamus nunc ad partialem de Christo & anima sancta: possent quidem hæc etiam applicari in sensu totali toti Ecclesiae; quia & ipsa vocatur à Sponso: sed moralia melius percipiuntur in particulari. Ergo Sponsus est Christus, Sponsa est, mea, tua, & cuiuscunque Religiosi aut Tironis anima. Hic Sponsus vocat te ad triplicem viam perfectionis; & quidem

1. Ad viam purgativam, seu incipientium. *Veni de Libano* ad montem Sion; hoc est de Infidelitate & Idololatria ad Ecclesiam, *Libanus* seu Libanum, græcè & hebraicè significat thus, quod Idolis offertur, ad montem myrrhæ & thuris, id est, mortificationis & orationis. Deinde vocavit te de mundo ad Religionem; de capite Amanah, Sanir & Hermon, quæ sunt collibus Draconum, Leonum & Pardorum, id est, vitiorum, ad Paradisum Religiosi Ordinis; de montibus ad superbiam perfectionis; de montibus superbiae, avaritiæ, luxuriæ ad vallem, paupertatis, castitatis & obedientiæ. Vocavit te, Sponsus, & tu secutus es; domum probationis ingressus es; in primis exercitiis horrorem peccatorum concepisti. & eadem cum dolore magno es detestatus & exhomologesi de tota vita expiatus: omnia hæc sunt dei vocatis & efficaciter ducentia

ducentis beneficia. Nunc ulterius te vocat ad ulterius viam purgativam de- currendam; ut jam à gravioribus delictis liber, etiam veniales nexos deliberatos cavere studeas, vitia mortifices, passio- nes domes, mores mundanos exuas, ac religiosos induas; atque ita anima tua Christi Sponsa tota pulcra evadat.

2. Vocat te, tanquam Sponsam dilectam, ad alteram perfectionis viam, quam illuminativam dicimus, atque ad progrediendum in ea, inspirationi- bus, illustrationibus, sacris lectionibus, exhortationibus, colloquiis piis & exemplis te excitat. Jam jubet te *Mensiones in corde tuo disponere.* Psalm. 8. Jam cupit te *ire de virtute in virtutem.* Psalm. 83. Jam optat, ut *Si justus sis, justificeris adhuc.* Apoc. 22. Jam desiderat te *transfere in salutem.* 1. Petri 1. Jam petit te *transformari à claritate in claritatem.* 2. Corinth. 3. Et *ad anteriora te extendere.* 2. Corinth. 4. Et *probare posteriora.* Atque ita *currere ut comprehendas.* 1. Corinth. 9. *Justorum enim semita quasi lux splendens, procedit, & crescit usque ad perfectum diem.* Proverb. 4. 18.

3. Vocat te ad viam unitivam, seu Charitatis, ut radicatus & fundatus in Charitate, omnia agas ex Charitate, & ut Sponsa dilecta Sponsum ames ex toto corde, ex tota anima, ex tota mente, atque ex omnibus viribus, exemploque Benedictæ Virginis Matris in Charitate crecens, donec ad culmen pervenias.

Hæc omnia ut præstes, vocantique obedias, obligat infinita Sponsi bonitas, amabilitas, suavitas, pulchritudo, & excellentia. exigit hoc infinita summo- rum

beneficiorum magnitudo & multitudo. Requirit animus gratus, ob maximum tam benevolæ vocationis beneficium; & periculum, si neglexeris.

II. *Veni de Libano Sponsa mea, veni, veni coronaberis.* Ubi transacta jam fuit vita Beatissimæ Matris, eandem ad præmium & coronam evocavit: & quia ter repetit: *veni.*

1. Eam vocavit ad ultimum & excellentissimum actum amoris Dei, quo mensuram suorum meritorum, ad quam prælecta erat, implevit & simul vitam finivit. Non enim ex aliqua infirmitate, sed ex languore divini amo- ris defuncta est: cujus vehementia ani- mam ejus ita rapuit ad suum Dilectum, ut eam non tantum à sensibus abalie- nârit; sed etiam (ut ipsa S. Birgittæ revelavit Lib. 6. c. 62.) à corpore sepa- rât, ut cum ipso æternum maneret conjuncta in caelis. Nec decuit eam, quæ est *Mater pulchra dilectionis*, aliâ morte mori, quam amoris; quia *Fortis est ut mors dilectio.* Quam verò intensus fuerit hic actus amoris, nec mens concipere, nec lingua nostra exprimere valet. P. Franciscus Suarez Tom. 2 in 3. p. Disp. 21. Sect. 1. docet, cum omnium Seraphinorum simul amorem superâsse; quoniam immensa ejus virtus per tres & sexaginta annos continuò aucta ferventissimis actibus, tunc omnes vires suas exseruit, & singu- larissimo quodam Dei auxilio excitata, omnibus prædictis excellentiorem pro- duxit actum amoris, quem (quia *Caritas, ut ait Apostolus 1. Corinth. 13. nunquam exiit*) in Patria, sub alio meliore modo erga Deum clarè visum continuavit.

II.
Vocatio
S. Virginis
ad coronam

Q 2. Hoc

2. Hoc actu jam consummato, vocata est Beata dei Parens ad coronam gloriæ & beatitudinis essentialis. Ter Eam vocat, ut det ei ternas animæ dotes seu laureas, nimirum DEI visionem, dilectionem, & fruitionem, seu comprehensionem, quæ tribus Virtutibus Theologicis respondent. Nam videt B. Virgo in cælis clarè; quidquid in via per Fidem credidit; comprehendit seu tenet, quod speravit; eoque jucundè fruitur, summo prosequens amore eum, quem hic amare coeperat. Atque hæc est Divæ Virginis & omnium Beatorum Corona, seu triplicis coronæ tiara, quæ juxta merita sua coronatur & exornatur.

3. Vocata est tertio (ut piè creditur) triduo post ad corporis resurrectionem, ut secundum corpus & animam in cælestia Regna assumpta, & supra Angelorum Choros exaltata, integrum suorum operum præmium reciperet: & coronam non solum magnificentissimam, beatitudinis essentialis lauream; verum etiam tres laureolas, Virginum, Martyrum, & Doctorum, ob difficultia certamina acciperet, & præ aliis condecoraretur. *Veni coronaberis.* Triplici hæc coronatione Pater ostendit suam Omnipotentiam: Filius Sapientiam; Spiritus Sanctus ardentem Caritatem.

De hæc igitur triplici vocatione & coronatione, & gloriâ tantâ, quæ à Filio suo Virgo sanctissima est assumpta in cælum, ex animo gaudeamus: de tot coronis ex corde eidem gratulemur, Eamque intimè rogemus, ut nostra in cælis sit potens Advocata,

gratiâque nobis uberem obtineat quæ ejus exemplo vocem Dei vocantem audiamus; in triplici via perfectionis ita imitemur, ut simili, pro modulo nostro, gloriâ in cælis coronari mereamur.

Carissimi, si hæc quæ dixi præliterimus, & hanc triplicem vocationem exaudiverimus, atque ardentè impleverimus; tandem in fine vitæ nostræ Cælestis Sponsus Sponsam suam, non secus ac Virginem Beatam triplici vocatione vocabit. Et quidem

1. *Veni de Libano Sponsa mea:* Veni, ut anima tua mensuram meritum, in vita jam piè completam, per ultimam & excellentem Caritatis actum compleat, atque ita attingat mensuram ad quam DEUS eam prælegit.

2. *Veni de Libano,* ab ipsa morte animam vocat, in ipso egresu à corpore; quæ si plenè sit purgata, invitatur ad præmium beatitudinis essentialis, ad coronam gloriæ, ad claram Dei visionem, dilectionem, fruitionem. *Veni coronaberis.* 3. *Veni de Libano.* Tertio vocat in generali resurrectione; cum animam vocatur ad recipiendum corpus gloriosum, summâ gloriâ & honore coronatum.

O Charissimi, si magnitudinem hujus gloriæ & coronæ penetraremus! quanto studio conaremur, animam à vitiis purgare, virtutibus illustrare, accendere Caritate, ut cum Beatissimâ Matre ter ad coronam gloriæ vocari mereremur? maximè si ejus suaviter & amabilitatem probè cognosceremus? Quis enim animo concipere aut verbis exprimere poterit, quanta futura sit vocationis hujus ultimæ suavitas, amicitas

nitatis & dulcedo? Nam 1. Suavis & amœna erit ex parte vocantis: non enim vocat Angelus, ut Matth. 24. *Ecco Sponsus venit, exite obviam ei*; sed ipse Sponsus Cœlestis vocat: *Veni de Libano sponsa mea; veni, coronaberis coronâ, quam ego tibi præparavi.* 2. Suavis & amœna erit hæc vocatio ex parte Sponsæ, quæ sufficienter præparata invenitur, & purgata atque ornata ad nuptias, dealbata ut Libanus nive reftus. 3. Suavis & amabilis erit ex parte Mundi, qui relinquitur; qui est cubile Leonum, & Pardorum antrum. 4. Tandem suavis & jucundissima erit ex parte coronæ sponsalitæ, quâ Sponsa in die desponsationis solet coronari. 5. Quoniam verò naturale est mortem timere, Sponsus Sponsam suam consolatur verbis, quæ habentur in Hebræo Textu: *Mecum à Libano Sponsa; mecum à Libano venies.* quasi diceret: ne timeas, ego tecum sum, ego tibi adero, mecum venies, & ad me venies: nunquid Sponsa libenter relinquit patrem & matrem, ut sit cum Sponso? cur ergo tu non libenter relinquis omnia, ut ad me venias, & in regiam meam introeas? An retinet te candor Libani, seu gloria hujus Mundi? Sed longè candidior & gloriosior Libanus est in Regno meo: Ego ero tibi Libanus; sic enim me Cantic. 5. nominas: *Species ejus ut Libani.* Et quidquid in mundo deseris, in me infinitè melius reperies. An fortè times pugnam, quam in agone Diabolus excitat, *scilicet quia modicum tempus habet?* Non est cur timeas: Ego veniam &

protegam atque defendam: Veni, non vincèris, sed vinces; & ideo coronaberis. Quid ergo detineris in cubili Leonum & Draconum? Confer locum quem deseris, cum eo, ad quem venis: vallem lacrymarum, cum Paradiso deliciarum; cubilia draconum & montes pardorum, cum mansionibus Angelorum & Sanctorum: Principem & caput hujus mundi, qui est diabolus, cum Capite Ecclesiæ triumphantis, qui est Christus, à quo vocatis & coronaberis.

Quapropter, Charissimi, si hæc nos delectant, si ultimum vocationem desideramus, acceptemus primam: *Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra.* Vocat hodie Sponsus ad puritatem animæ, exemplo B. Virginis audite vocem ejus, in diès que illam ferio & pro vitibus procurate. Vocat ad studium virtutum, exemplo B. Virginis, quæ fuit hortus omnibus floribus (virtutibus) refertissimus: audite Sponsi vocem, & in iis progressum facere studete. Vocat ad culmen Charitatis, nolite obdurare corda vestra, sed aures inclinate; & B. Virginem præeuntem alacriter sequimini. Quod si feceritis, uti ipsa, ita & vos triplici amœnissimâ vocatione in morte vocabimini ad meritorem complementum, ad gloriam essentialem, & in die Judicii ad resurrectionem corporis gloriosam; atque ita lati in Patriam cœlestem ibitis, ubi Deus Pater est, Christus Sponsus, B. Virgo Mater, Angeli Fratres, Beati omnes Amici, & Domestici, cum quibus æternum coronabimini.